

118

Oktober 2017

DISKULOGEN

Släktforskar dagarna • Disgen – även för hembygdsforskning •
Mikrohistoria • En utställningssläktträff • DNA-resultaten visade
annat • Forska på militärer • Breven berättar om livet i Amerika
• Tysklandsfararna • Så blir nya Disbyt • Nyttan av inrikes pass •
Vådliga sjöäventyr på Bovallsavan • Gästgiveri och skjutsväsen •
Dokumentera en stor släkt • Det brinner ombord!

Innehåll

Ledaren	3
Kort & Gott	4
Släktforskardagarna	5
Tysklandsfararna	8
Nya Disbyt	9
Inrikes pass	10
Gästgiveri och skjutsväsen	11
Militärer – hemma och ute	12
Mikrohistoria	13
Långarydssläkten	14
Charlottes släktträff	15
Macspalten	17
Det brinner ombord!	19
DNA-krönika	21
DNA-resultaten visade annat	22
Vådliga sjöäventyr	24
Disgen och hembygden	26
Family Search	28
Två fosterflickor i Mariedal	29
Medlemmarna svarar	32
Insändare	36
Medlemsbutiken	37
Funktionärer	38
Avlidna Dis-medlemmar	40
Regionföreningarna	41

Foto: Hans Bjernevik

LÄSER DU budgetpropositionen? – Nej, jag väntar till den kommer på bio. Ja, allvarligt talat så läser väl nästan ingen av oss regeringens propositioner i detalj, men den här gången finns det ett förslag med direkta konsekvenser för oss släktforskare, nämligen att Riksarkivets digitala forskarsal (SVAR) ska vara tillgänglig kostnadsfritt för alla.

Detta är förstås trevligt – här finns inte bara grundläggande kyrkoböcker med födda, vigda, döda och husförhörlängder utan också mycket annat skannat material. Däremot vore det synd om staten därigenom slår undan benen på ArkivDigital som också, förutom grundmaterialet, har mycket som Riksarkivet inte har skannat, eller som kommer från annat håll.

Släktforskarförbundet har tidigare i vår yttrat sig positivt i frågan om Riksarkivets material skulle bli kostnadsfritt. Här tänkte de tyvärr lite väl fort. Nu var det väl inte förbundets svar som avgjorde frågan, men de borde ha svarat ”ja, men inte om det går ut över ArkivDigital” och agerat problematiserande träkmånsar.

Vi släktforskare behöver både ArkivDigital och Riksarkivets digitala forskarsal, och den som forskar utomlands behöver också Ancestry eller MyHeritage. Vi får se hur det utvecklas.

Från föreningens egna verksamheter kan jag nämna att vi hade tänkt komma ut med en ny så kallad betalversion av Disgen nu i höst, men den blir märkligt nog försenad på grund av oväntade tekniska svårigheter. Det har väl aldrig hänt förr... Vi prioriterar därför om lite och kommer snart med en uppdatering till Disgen 2016 som innehåller en hel hög av de felrättningar som blivit gjorda sedan förra uppdateringen i vintras.

Kartgruppen ångar på och kommer under höst/vinter ut med ”Gröna kartan”, troligen på usb-minne.

”Nya Disbyt” som vi har visat i olika stadier på Släktforskarlagarna under flera år, närmar sig en lansering. Då tänker vi köra nya systemet och gamla systemet parallellt under en obestämd tid, kanske ett halvår, för att upptäcka fel och få synpunkter på det nya systemet.

Daniel Berglund

Daniel Berglund
Ordförande

Diskulogen med Släktforskarnytt är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT

Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se
Medlemsavgift: 180 kr per år.
Famijlem: 90 kr per år.

KANSLI & FORSKARSTUGA
Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag-fredag kl 9-16.
Kansliet har lunchstängt kl 12-13.

Telefontid:
Måndag-torsdag kl 9-16.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER
Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR
Anna Linder,
diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING
Kontakta redaktör
Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS: 30 kr

UPPLAGA: 22 300 exemplar

ISSN: 1101-3826

UTGIVNING: 4 gånger per år

TRYCK: Sandvikens Tryckeri

Bli medlem via Dis webbshop, shop.dis.se, eller kontakta Dis kansli.
Adressändring anmäls via vår självservice, www.dis.se > Kontakt > Självservice, eller till Dis kansli.

Kort & Gott

Släktforskningens dag

Från och med 2018 kommer släktforskningens dag att hållas den tredje söndagen i januari.

www.genealogi.se

Privat moln

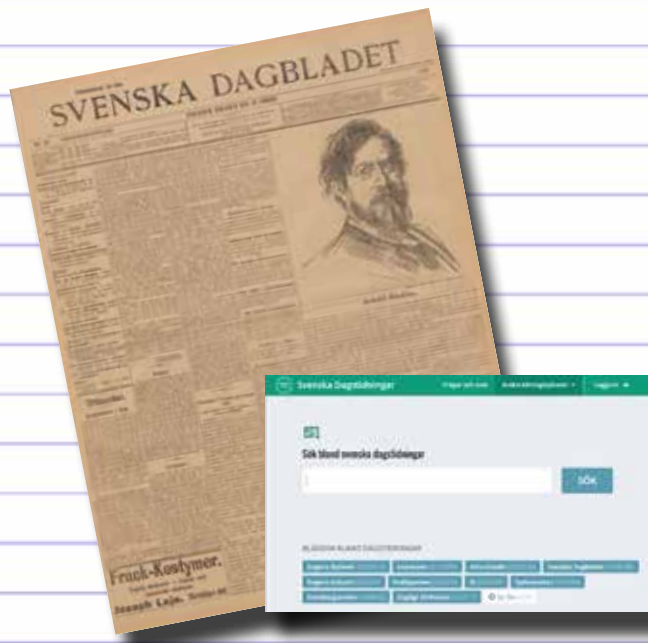
Skapa ett slags privat moln med hjälp av till exempel programmet "On My Disk" för att få åtkomst till dina filer via internet. Du styr helt över ditt eget moln. Du har kvar dina filer på din egen hårddisk och väljer vilka mappar som ska vara tillgängliga online. Åtkomst till filer kan vara privat eller delas med andra personer. On My Disk klarar stora datamängder och krypterade filer. On My Disk ger tillgång till filer men skapar ingen backup eller använder flera servrar et cetera, som en äkta molntjänst gör. Din dator och hårddisk måste vara igång hela tiden du vill ha åtkomst till filer.

<https://blog.eogn.com>
www.onmydisk.com

Historieätarna emigrerar

Erik Haag och Lotta Lundgren, kända från bland annat Historieätarna, emigrerar i vinter med den nya tv-serien "Bye bye Sverige". Den humoristiska serien i tre delar handlar om den stora emigrationen under 1800-talets andra hälft och 1900-talets början. Serien startar den 7 december.

www.genealogi.se

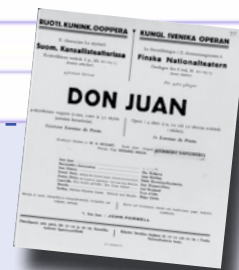
Bättre tillgång till tidningar

Nu är det lättare att få tillgång till gamla dagstidningar. Tidigare har upphovsrättsskyddade sidor i Kungliga bibliotekets databaser med digitaliserade dagstidningar endast kunnat läsas på plats i lokalerna i Stockholm. Men nu kan de även läsas på fyra universitetsbibliotek i Göteborg, Lund, Uppsala och Umeå. Från och med 2018 kommer även övriga universitets- och högskolebibliotek att kunna ansluta sig till tjänsten. Endast sidor som är äldre än 115 år kan läsas direkt hemifrån.

Kungliga bibliotekets digitala tidningstjänst växer och man siktar på att nästan två miljoner sidor från 60 olika tidningar ska vara fritt tillgängliga i slutet av 2017.

Sök efter tidningar på KB:s sida "Svenska Dagstidningar", www.tidningar.kb.se. Där finns även länkar till två andra tidningsdatabaser: "Digitaliserade svenska dagstidningar" och "Swedish American Newspapers".

www.genealogi.se

Operans digitala arkiv

Sök i Kungliga Operans repertoarhistoria. Du kan till exempel se hur många gånger Kungliga Operan har spelat Trollflöjten eller vilka föreställningar en viss person medverkat i. Senare släpps även Samlingar och Arkiv där man kan se kostymer och olika dokument. Arkivet innehåller material från 1773 till nutid.

<http://arkivet.operan.se>

Foto: Hans Bjernevik

Foto: Hans Bjernevik

Släktforskardagarna

SFD2017

Det är 30 år sedan Släktforskardagarna hölls för första gången. I år arrangerades Släktforskardagarna i Halmstad. På följande sidor kan du läsa om vad som hände då och ta del av referat från några av årets föreläsningar.

Landshövdingen Lena Somestad höll invigningstal.

Foto: Hans Bjernvik

Som underhållare vid invigningen hade man lånat in a cappella-gruppen Voizone från grannstaden Laholm. Två damer och tre herrar framförde vackra sånger.

Stämman, mässa & bankett

PÅ FREDAGEN innan Släktforskar dagarna hålls sedan några år Sveriges Släktforskarförbunds riksstämman. I år hölls en informationskonferens i samband med stämman. Riksarkivarien Karin Åström Iko och Jan Aronson, ordförande i Arkiv Digital, deltog i en paneldiskussion om frågan om avgiftsfri släktforskning. Riksarkivet har ju fått i uppdrag att beskriva "förutsättningarna för att tillgängliggöra myndighetens digitala arkivinformation avgiftsfritt och som öppen data".

En översyn av arkivområdet och arkivlagen är på gång. Av de 70 hyllmil handlingar som finns i de statliga arkiven är endast tre procent digitaliserade, berättade Karin. Riksarkivet har beräknat att de kommer att behöva ytterligare 12 miljoner i anslag för att det ska kunna bli gratis att släktforska i deras register. Regeringen väntas behandla frågan i budgeten 2018 och innan budgetproposition läggs fram vet ingen hur det kommer att bli.

Jan inledde med en retorisk fråga: Varför ska det vara gratis att forska i Riksarkivets digitala register? Konkurrensen måste ske på lika villkor. Jan uttryckte en viss oro för framtiden.

Riksstämman 2017

Släktforskarförbundets riksstämman arrangerades på fredagen. På plats var cirka 140 ombud för landets släktforskarföreningar.

Erland Ringborg meddelade att förbundet nu har 167 medlemsföreningar.

Vid årsskiftet hade medlemsföreningarna över 70 000 individuella medlemmar, en minskning med 2 500 jämfört med fjolåret. Samtidigt konstaterade Erland att 40 procent av medlemsföreningarna ökat sina medlemstal.

Stämman beslöt att bevilja styrelsen ansvarsfrihet för 2016 och beslutades att årets resultat, -1 749 174 kr, ska överföras till resultatutjämningsfonden.

Därpå behandlade stämman de fyra motioner som kommit in. Samtliga fyra motioner bifölls. Den första motionen föreslog att man ska genomföra utbildningar knutna till förbundets handböcker, den andra att släktforskningens dag flyttas fram från tredje lördagen i mars till januari/februari, den tredje att släktforskarföreningar i skattehänseende, när det gäller ersättningar till funktionärer, borde likställas med idrottsföreningar samt den fjärde som handlade om att det inte vore bra om Arkiv Digital utkonkurrerades av Riksarkivet om arkivmaterial kommer att erbjudas gratis.

Mässan

Årets släktforskar dagar invigdes på lördagen. Inger Gärdfors, som är ordförande i Hallands Släktforskarförening, hälsade besökarna välkomna till årets Släktforskar dagar i Halmstad.

Arrangörerna av årets Släktforskar dagar hade engagerat drygt 110 utställare till mässlokalerna, hallarna A och B i Halmstad Arena. Det erbjöds allt som kan tänkas intressera släktfors-

kare och andra besökare. Där fanns som vanligt de stora aktörerna men det fanns också gott om släktforskarföreningar, hembygdsföreningar och släktföreningar. Från Tyskland kom nio släktforskarföreningar och det fanns representanter från Åland, Finland och Norge. Arkivväsendet var rikt representerat. Man hade även lockat dit flera företag som sysslar med släktforskning och DNA.

Det fanns kaféer och matserveringar, en för besökare och en för de som arbetade i mässan. Och inte minst viktigt – det fanns gott om toaletter.

Under Släktforskar dagarna erbjöds mer än 30 föredrag i fyra olika lokaler i närheten av mässan, även om två av lokalerna fanns på plan 2 och 3. Det fanns en karta i mässprogrammet om föreläsningsslokalernas placering, men det hade varit bra om skyltningen av lokalerna i Arenan hade varit tydligare. Alternativt om arrangörerna hade haft personal på olika platser för att visa besökarna tillrätta. I Karlstad, för tre år sedan, hade arrangörerna guider på alla plan som kunde hjälpa gästerna vägen, vilket var bra. Systemet med förköp av föredragsbiljetter verkade ha fungerat. Högst hälften av biljetterna såldes i förväg så det fanns gott om platser för de besökare som tog del av programmet först när de löste entré. Det föreföll också fungera med separata insläpp för besökare med förköp. Någon föreläsning kunde inte ta emot alla intresserade, men det mesta löpte smidigt.

Torbjörn Wahlström, Peter Olausson samt Ulla Torsell Östlund och Erland Ringborg under prisutdelningen. Daniel Berglund talar på förbundsstämman.

Föreningen Dis stora monter var strategiskt placerad i Hall A intill genomgången till Hall B, där ett av kaféerna fanns. Ett femtiotal funktionärer från regionföreningarna bemannade åtta stationer där våra produkter och tjänster demonstrerades. Disgen 2016 demonstrerades på tre stationer, kommande version av Disgen fanns vid en station, nya Disbyt vid två stationer och vid två stationer demonstrerades Dis kartor. Det var en stridström av intresserade besökare mest hela tiden. Både monterpersonal och inkastare vittnade om att det var svettigt emellanåt.

Dis kansli var förstås också på plats och sålde medlemskap, Disgen2016, kartor och böcker, med mera. Även där var det mycket att stå i. Över 60 personer köpte till exempel Disgen 2016.

Även i år fanns en föreläsningssal invid Dis monter där vi erbjöd föreläsningarna "Nyttan av Open RGD", "Matchningsverktyget Disbyt", "Kommande Disgen", "Kartfunktionen i Disgen", "Släktforska med kartor" och "Hembygdsforska med kartor". Våra föredrag var välbesökta. Utöver den gemensamma montern hade Dis-Väst och Dis-Öst egna monstrar.

Banketten

Såsom förra gången Släktforskartagarna arrangerades i Halmstad, 2007, hade lördagens bankett för utställare,

deltagande föreningar och arrangörer förlagts till Hotell Tylösand. Bussar avgick dit från flera av de hotell i Halmstad som deltagarna bodde på och åter efter bankettens slut. I bankettlokalen var det uppdukat med runda bord för tio personer, vilket gav en trevlig stämning och man kunde tala med alla vid sitt bord. Däremot kunde de som satt vid bord längst bort från scenen kanske inte höra eller se vad som föregick där, men det positiva övervägde. Allt smakade utmärkt, men det kanske dröjde lite för länge innan varmrätten serverades.

Årets Hederspris till Victor Örnbergs minne delades ut till Peter Olausson från Karlstad, som nominerats av föreningen Dis. Peter, som numera är lektor i historia vid Karlstads universitet, började sin släktforskarbana i ungdomen och var redaktör för Släkthistoriskt Forum, förbundets tidskrift, för 30 år sedan. Med sin förankring i både släktforskarvärlden och hembygdsrörelsen och sina många akademiska publikationer inom området är Peter Olausson en mycket värdig mottagare av årets Örnbergspris, löd motiveringen.

Därpå tilldelades Ulla Thorsell Östlund priset för Årets släktbok. Boken, Östanbäcksfolket, är en beskrivning av ättlingarna till paret Erik Persson och Brita Olsdotter som levde i Östanbäck under första hälften av 1700-talet.

Hans Högman från Sollentuna blev årets eldsjäl. Hans mycket informativa och tilltalande hemsida, www.hogman.se/militaria.htm, vittnar om hans stora engagemang för släktforskning.

Dis-Filbyter fick priset för att ha fått flest nya medlemmar under året, plus 161 medlemmar. Prisen till årets Nädd-registrerare och årets gravstensregistrerare hade delats ut tidigare under dagen.

Så överlämnades Släktforskartagarnas budkavle till representanter för Kronobergs Genealogiska förening som blir värdar för nästa års släktforskartagar i Växjö.

Mellan tal och mat underhölls banketttagarna av två herrar från Falkenbergsrevyn. De presenterades aldrig med namn, men de framförde roliga monologer och visor till eget ackompanjemang. Synd bara att bussarna hem till hotellen avgick innan underhållningen var slut, men det förtar inte intrycket av en mycket trevlig kväll. ▣

Foto: Hans Bjernevik

Tysklandsfararna

Bengt Gärdfors berättar om den glömda svenska utvandringen till norra Tyskland 1865–1914.

SKUGGAN AV den stora emigrationen från Sverige till Nordamerika i slutet av 1800-talet förekom ett antal andra ganska omfattande folkförflyttningar från vårt land. Bengt Gärdfors målade upp en bild av Sverige i andra halvan av 1800-talet. Landet hade ett stort lantbruksproletariat och industrier började etableras, framför allt i de större städerna. En omfattande emigration påbörjades till USA och Tyskland, men också till andra länder. Arbetsvandringar inom landet började vid den tiden också bli omfattande. Ett av målen, för framför allt pigor och drängar, blev norra Tyskland.

Bengt valde som utgångspunkt att berätta om en svensk dräng, Sven Magnusson, och hans erfarenheter av emigrationen till Nordtyskland, som den litterärt beskrivs av Peter Nilsson. En annan författare som Bengt stött på i sin forskning är journalisten Ernst Bäckman (1850–1924) på Stockholms Dagblad. Bäckman har även i bokform beskrivet utvandringen till norra Tyskland (I tjänst hos främlingar. Svenska utvandrare i norra Tyskland, Sthlm 1885).

Det kan vara svårt att skilja arbetsvandringar från emigration. Inom

många yrken, framför allt hantverksyrken, var arbetsresor ett vanligt sätt att förkovra sig för att kunna försörja sig i det yrket vid återkomsten till Sverige. Sådan arbetsvandring kunde resultera i utvandring även om det inte var avsikten från början. Man räknar med att cirka en kvarts miljon svenskar utvandrade till Tyskland och Danmark under perioden 1850–1890, vilket är betydligt färre än de som gav sig iväg till Norra Amerika under samma tid.

Man kan tydligt urskilja två utvandringsvågor till Nordtyskland, 1868–73 och 1879–85. Utvandrarerna kom från hela södra Sverige, men inte så många var skåningar. 1866–69 var det omväxlande våtar och torrår i landet med missväxt som följd. Det var en viktig anledning till utvandringen, men också den omfattande nedläggningen av småindustrier i Småland, Halland och Blekinge inverkade. Till Tyskland for de som var fattigast, de som inte ha råd att betala amerikabiljetten. Till Tyskland var det dessutom nära från Sydsverige, resan var billigare och språket var lättare att förstå än engelskan. Detta var också faktorer som påverkade beslutet att resa söderut.

Hur var då förhållandena i Tyskland? Tyskland enades 1870. Den

tyska varvsindustrin blomstrade vid Östersjökusten. De stora tyska lantbruken krävde mycket arbetare, bland annat som ersättning för de tyskar som valt att emigrera till Amerika. Tyskland hade bruk för hantverkare, industriarbetare och tekniker utöver pigor och drängar. De svenska pigorna fick ofta arbeta som mjölkerskor och Ernst Bäckman har beskrivit deras hårda arbetsvillkor. Männen arbetade på de tyska varven och som mest var 2000 svenskar anställda som varvsarbetare, främst i Kiel. Svenskarna bodde i kolonier i Kiel.

1871 bröt en strejk om löner ut vid de tyska varven. De tyska arbetsgivarna uppdrog åt sina agenter i Sverige att värva ersättningsarbetare till varven för dem som lockoutats. Enligt Blekinge Läns Tidning återvände dessa värvade varvsarbetare till Sverige när de fick klart för sig om strejken. I november 1872 utbröt en stormflod längs den tyska Östersjökusten och svenskarnas bostäder förstördes. Blekinge Läns Tidning refererade till insamlingar som gjordes i Sverige till förmån för de drabbade svenskarna som inte fick någon hjälp av den tyska staten.

De svenska kvinnor som återvände till hemlandet var ofta märkta av hårt

Kerstin Bjernevik
kerstin.bjernevik@bredband.net

Nya Disbyt

Charlotte Börjesson
berättar om nya Disbyt.

arbete i det tyska jordbruket, inte minst de som varit mjölkerskor. Dessa kvinnor blev ofta illa behandlade av de socknar som de återvände till, inte minst de som medförde oäkta barn.

Finns det några spår efter Tysklandsfararna? Bengt berättade om Svenssons Bäckerei och Pettersdotters begravningsbyrå som finns i Oldenburg. Det fanns också en svensk glas- och porslinsaffär i Kiel, som bombades under andra världskriget. Och han funderade över värvningsagenternas moral. Jämfört med emigranterna till USA lämnar Tysklandsfararna inte något efter sig – bara tystnad.

Den som vill veta mera om emigrationen till Tyskland kan läsa Bengt Gärdfors bok från 2015 som heter just "Tysklandsfararna – Historien om en bortglömd utvandring".

NYA DISBYT planeras att bli tillgängligt för alla medlemmar i en testfas mot slutet av 2017. Det är en ny inloggningsruta där man enbart ska ange sitt medlemsnummer i Dis samt lösenord. Tidigare loggade man in med disxxxxx eller mxxxxx och lösenord. Alla medlemmar kommer att få ett mejl när nya Disbyt lanseras. Nivåerna på den åtkomst man får beror på hur många namn man skickat in till Disbyt de två senaste åren.

Sökmenyn har förändrats så att gjorda sökningar, under ett och samma inloggningstillfälle, sparas och går att återvända vid behov. Tidigare kunde man bara ange ett årtalsintervall. Nu kommer det att gå att söka på född, vigd och död. Flera sökfunktioner har förbättrats då det nu går att söka på förnamn, län, församling och till och med ner på County-nivå i USA. Förutom namn på personer går det nu att istället välja händelser som barndop, begravning eller yrke att söka på. För markören över förnamnet på personen för att se vad som finns registrerat.

Den nya funktionen "Min sida" ger möjlighet att göra egna val av färgtema på sidan och ställa in antal ge-

nerationer, se diverse statistik, välja språk och antal rader, med mera. För dem som skickat in material till Disbyt finns nu också möjligheten att markera personer man fått träff på i en sökning och välja knappen jämför. Då får man upp personinformationen sida vid sida och kan jämföra de olika träden med god överblick. Antalet familjer att jämföra är också valbart på Min sida. Du kan se vem som skickat in uppgifterna om du klickar på medlemsrutan högst upp ovanför trädet. Klickar du på symbolerna under namnet går det dels att få fram ett liggande anträd, dels ett ättlingaträd i trappstegsform där man vid pilen kan stega vidare i generationerna. Presentationerna är också utskrivbara.

I Diskulogen 116 finns en beskrivning om sökhjälp för att matcha mot DNA-träffar.

Du lämnar information till Disbyt genom att skicka in ett Gedcom-utdrag från ditt släktforskningsprogram. Det material du skickar in nu kommer även att finnas med i nya Disbyt. Se vår webbplats www.dis.se/disbyt för mer information. Disbyt-databasen uppdateras varje månad.

Inrikes pass

Hans Hanner från Genealogiska Föreningen berättar om varför släktforskare kan ha nytta av inrikes pass.

Foto: Hans Bjernevik

GESÄLLER ÄR ett utmärkt exempel på en ofta resande skara som behövde respass. Gesällboken är en sorts respass från mästaren som talade om att gesällen inte hade rymt från skulder och hade betalat sin skatt. Detta skulle lämnas fram till borgmästaren i staden han kom till.

Ett inrikes pass infördes för köpmän redan i mitten på 1500-talet av Gustav Vasa. Det angav vad de fick sälja och var någonstans. Efter kriget med Polen 1599 var Karl IX orolig för spioneri och ville skydda riket. Därför skulle alla kontrolleras. På 1600-talet såg sedan Axel Oxenstierna till att länsstyrelserna fick kontrollfunktion och landshövdingen fick ansvar för att utfärda pass. Senare lades detta ut på kronofogden och prästerna som kunde utfärda allmogebevis. I städerna fick borgmästaren motsva-

rande uppdrag. Det behövdes en stor kontrollapparat för att hantera och dokumentera alla dessa pass. Runt 1760 blev det mer ordnat och 1812, återigen på grund av krig och politisk oro i omvärlden, kom ett påbud att resande utan pass hamnade i häkte. I passjournaler för åren 1780 till 1860 återfinns det största materialet. Genealogiska Föreningens projekt att registrera och fotografera inrikes pass har nu skapat en sökbar databas med 200 000 bilder.

1858 väcktes en fråga av en präst i riksdagen som själv gjort flera resor utan att detta kontrollerats: "Är det inte dags att avskaffa passen?" Och 1860 skedde det.

Originalhandlingarna hittar man på länsstyrelsens landskansli eller i magistraten för städerna. Två län har kompletta handlingar, nämligen Göteborg- och Bohuslän och Kop-

parbergs län. Har passen brunnit kan man ändå hitta information i noteringar på resans mål eller i gästgiveriernas dagböcker där den resande själv skrev in sig. Därtill fick värden skriva in ett signalement på resenären. Dessa beskrivningar av en persons resa hakar i varandra från den ena gästgivargårdens "varifrån och varthän" till den andra. Alla resande behövde ha ett respass "När man reser i en ort där man inte är igenkänd".

Slutligen fick vi ett par exempel på praktisk släktforskning med hjälp av registret. Det ena en jakt efter en okänd fader, men som ännu inte är helt utforskat.

Man kan få en bra bild av personer eller familjer som reste ofta, tack vare inrikes pass och alla noteringar som gjordes längs resvägen. ▣

Gästgiveri- och skjutsväsen

Guno Haskå berättar om hur resandet i Sverige var ordnat förr i tiden.

GÄSTGIVERIERNAS INRÄTTADES för att få resandet i landet att fungera på ett bra sätt. Tidigare hade resande stormän med följe våldgästade bönderna, utan att göra rätt för sig. Det ville man med Alsnö stadga (1280) få stopp på. Det låg då på bönderna med 1,5–2 mils avstånd att kunna erbjuda skjuts med byte av hästar och vagn, logi, mat samt möteslokal. Detta fortgick så till 1649 och sedan med olika tillägg till 1734. Så småningom byggdes också särskilda byggnader för ändamålet.

Häradsrätten bestämde varje år pris för resa och mathållning. Från 1734 skulle finnas gäststuga, kamrar med sängkläder och linne samt stall och vagnslider. Det inrättades monopol för gästgivaren på öl- och vinförsäljning inom 2 mils avstånd från gästgivargården. Och gästgivaren fick också befrielse från rotering för sig själv och fyra drängar.

Gästgivaren ålades att föra dagbok över de resande, varifrån de kom och vart de skulle och även antal hästar som användes. Dessutom noterades vilket pass den resande använt. Varje månad skulle sedan gästgivaren skicka in boken till länsstyrelsen.

Offentliga transporter skedde också via gästgiverierna eller skjutsstatio-

nerna som till exempel mellan länsstyrelserna eller militära transporter till exercisplatserna som inte skedde med deras egna vagnar och hästar.

En skylt med pristabell, skjutslegan, beräknat på avstånd till nästa skjutsstation skulle finnas uppsatt vid varje gästgivargård. Från 1820 utfördes ett digert arbete av Fältmätarbrigaden då de gjorde mycket noggranna kartor i skala 1:30 000 över var gästgivargårdarna var belägna. De ansvariga för skjutsningen hade också ansvar för vägunderhållet på en angiven sträcka. Detta kontrollerades och en kungörelse lästes upp i kyrkan. Sköttes vägunderhållet inte till belåtenhet väntade stämning. En sten placerades utanför gästgivargården med angivande av avståndet till nästa gästgivargård/skjutshåll. Milsten eller milstolpe kunde ange avståndet till 1 mil, ½ mil eller ¼ mil. De började uppföras i Stockholm från 1649 dels för att ange sträckan för underhåll av vägen, dels för debitering vid kronans transporter. De kunde förses med flata stenar i hörnen på fundamentet där det angavs vilken sträcka som skulle underhållas och av vem.

För varje gästgiveri var det bestämt hur många hästar och vagnar som skjutsbonden skulle hålla. Vid liv-

ligt trafikerade vägar behövde också granngårdarna kunna ställa upp med reservhästar när så fordrades. En gästgivare kunde till exempel ha 8 hästar, 2 vagnar, 4 kärror och 6 släddar. Det var ofta av typen tvåhjuliga enspända vagnar. Det hände också att skjutsningen sköttes av kvinnor och barn, men ibland ville de resande köra själva och då kunde bonden få springa efter vagnen så att han fick hem sin häst och vagn. På gästgivargårdarna skulle även de resandes pass kontrolleras. Var det avsett för inrikes resa eller ett arbetspass med bestämd destination.

Även posten skickades med skjutsarna. Som exempel angavs en fast postlinje mellan Markaryd och Hamburg från 1620 samt olika postturer för olika myndigheter.

Med stadgan 1878 slapp bönderna ifrån det mesta av skjutsplikten och med länsstyrelsens tillåtelse göra om ett gästgiveri till skjutsstation. Skjutsplikten försvann helt 1911 och gästgiveriförordningen försvann helt 1933. ▣

Militärer – hemma och ute

Börje Björkman berättar om rullor och andra källor för att hitta militära anor.

Foto: Hans Bjernevik

HISTORISKT DELAS den militära verksamheten in i äldre och yngre indelningsverket. Före 1680 skedde det genom utskrivning och värvning. Efter 1680 skapades det indelningsverk som vi oftast stöter på i vår släktforskning. 1901 kom en ny värnpliktslag med allmän värnplikt. 2010 avskaffades värnplikten och nu 2017 är den, på grund av hur det ser ut i omvärlden, på väg tillbaka i viss omfattning.

Under krigen 1620–1630 hade Sverige 50 000 man i trupp och 75 % av dem gick åt på 10 år. I slutet av 1600-talet hade Sverige 25 000 fotsoldater (varav 7 000 i Finland) och 11 000 ryttare (varav 3 000 i Finland). Dessutom fanns 6 600 båtsmän (600 i Finland) och därtill mobiliserade man 1 700 vilket gav 76 000 man (14 000 i Finland).

Man kan hitta uppgifter om soldater i bland annat militära arkli- och rustkammarräkenskaper, roteringsrullor, generalmönsterrullor, stamrullor, tjänstekort 1940/45, bevaringsmönsterrullor med mera. För att lära sig mer om soldatens liv får man söka vidare efter generalmönsterrullan. Där kan man få veta hur soldaterna bodde och hur livet på heden under exercisen tedde sig. Då finns "torpsyneprotokoll" att tillgå liksom olika

räkenskaper och domboksnoteringar. Krigsmanshusens böcker där gratialisterna noterades. Man kan hitta uppgifter om soldater hos Länsstyrelsen, Landskansliet och i Krigsarkivets handlingar samt hos kronofogden. Med andra ord utspritt på många ställen att söka i via NAD.

Indelningsverket omfattade inte bara militärer. Här kunde även lotsar och salpetersjudare ingå beroende på hur de avlönades. Förteckningar över gratialister och militärens pensionskassa samt nådegåvor till änkor. I sockenarkivet kan man hitta räkenskaper som gällde soldaten och uppgifter i domboken visar på samhällets attityder till soldaterna. Vad hände soldaten när han kom hem? Vad övades på "heden". På Krigsarkivet finns rapporter från fälttåg som berättar när soldaten dog och hur.

Källor till soldatforskning

- Släktforskarförbundets handbok "Soldatforska" av Lars Ericson Wolke
- "Statistiskt sammandrag af svenska indelningsverket" av Claes Grill (1827–1889)
- Centrala soldatregistret
- Nationella Arkivdatabasen (NAD)
- Svar och Arkiv Digital
- www.hogman.se/militaria.htm. □

Mikrohistoria

Malin Lennartsson berättar om hur släktforskning ger material till den lilla historien.

DÄR VI släktforskar lägger vi även grunden för mikrohistorisk forskning. Mikrohistoria betyder att man studerar historien utifrån en begränsad plats, en grupp människor eller en person. Man närmar sig historien underifrån. Den lilla historien står i centrum. Man binder då ihop de små och stora sammanhangen. Begreppet mikrohistoria finns också på andra språk, på tyska heter det "Alltagsgeschichte" och på engelska "History from below".

Med ett exempel tog Malin med oss till en begränsad plats, byn Ströby i Skatelövs socken, Allbo härad, Småland. Och till en begränsad grupp personer. Det handlade om ett frieri vid stormaktstidens slut. Om den ogifta kvinnan Kerstin Månsdotter, hennes far Måns och mor Hillegard samt Kerstins tre friare: änkemannen Håkan Henriksson från Grimslov, nämndemannen Måns i Lövhult och skräddaren Måns Persson.

Frieriet i Ströby blev ett ärende för domkapitlet i Växjö (protokoll den 25/11 1719). Fadern hade vägrat att ge sin dotter Kerstin till Håkan Henriksson, som hon ville gifta sig med. Han ville istället att hon skulle gifta sig med den man som han valt, nämligen Måns i Lövhult.

Kerstin vände sig till domkapitlet för att få hjälp i sin sak. Hon ville inte ha Måns i Lövhult som hade friat till henne när hon var nio år och som dessutom var dömd för horsbrott. Hon ville inte heller gifta sig med skräddaren Måns Persson, som friat till henne för nio år sedan. Fader Måns hade då hotat med att göra Kerstin arvlös om hon inte valde den make som han hade utsett. Domkapitlet menade att fadern hade missbrukat sin rätt som förmyndare genom att gå emot sin dotters önskemål om vilken man hon ville gifta sig med och därmed riskerat hennes välfärd. Domkapitlet hänvisade enligt kyrkolagen att ärendet skulle slitas av den världsliga rätten. Saken behandlades den 5 februari 1720 i Albo häradsrätt som dömde till dottern Kerstins fördel.

Måns och Hillegard hade gift sig 1691 i Skatelöv och fick sitt enda barn dottern Kerstin 1699. Kerstin var således 20 år när äktenskapsfrågan ställdes på sin spets. Kerstin gifter sig efter häradsrättens utslag 1720 med änkemannen Håkan Henriksson, hon var 21 och han 34 år. Ett år senare föder Kerstin deras son och tre dagar senare dör Kerstins far Måns.

Den lilla historien, menade Malin, handlar om Kerstins ungdom, hen-

nes relation till fadern och hennes val mellan de tre friarna. Den stora historien handlar om demografisk historia, betydelsen av vem som bestämde om äktenskap, individualismens utveckling och kärlekens historia. Om man jämför den lilla och stora historien framkommer minst fyra frågor: Vilket genomslag hade det västeuropeiska giftermålsmönstret vid stormaktstidens slut? Vilket förhållande gällde mellan föräldramakt och barnens självbestämmande? Var lydnaden av föräldrarna absolut? Skulle man följa den förmanande faders vilja, vilket Luther instämde i? Kerstin var enda barnet och därför var faderns hot om att göra henne arvlös innehållslöst.

Släktforskning som mikrohistoria utgår från det lilla. Från det lilla kan man exemplifiera ett historiskt skeende eller illustrera det och man kan också utifrån det lilla problematisera historien och utveckla förmågan att reflektera kring relationen mellan människa och samhälle. Genom mikrohistorien ges vi förståelse för historiens stora förlopp och strukturer och dess betydelse för enskilda händelser, avslutade Malin Lennartsson sitt föredrag. ▣

Långarydssläkten

Johan Lindhardt berättar om hur man dokumenterat Långarydssläkten.

Foto: Hans Bjernevik

JOHAN LINDHARDT inledde med att berätta att han själv forskat om Långarydssläkten i 27 år. Det var i början av 1970-talet som Per Andersson började forska efter sin morfars rötter och 1976 hade han funnit 20 000 anor och ättlingar. Det nuvarande antalet medlemmar i släkten som dokumenterats är 254 000. De har gett ut sex band, som omfattar 4 000 sidor, om släkten och dess olika grenar. En tid efter att varje bok publicerats drabbas Johan av en viss abstinens och börjar leta efter lösa trådar som är utforskade.

Långarydssläkten noterades i Guinness rekordbok 1988 som den största kartlagda släkten. De har också noterats för största släktmötet 1991, med fler än 2 500 deltagare. Mötet hölls i Långaryds kyrka med monterade högtalare utanför så att de som inte fick plats inne i kyrkan kunde delta. Långaryd ligger i Småland, men i Hallands län.

Anfadern är Anders Jönsson (1662–1716), länsman och bonde i Långaryd med hustrun Ingrid Nilsdotter (1676–1753). De gifte sig 1696. De fick åtta barn varav sex levde till vuxen ålder

och bildade familj. Dessa gav upphov till 42 barnbarn och 199 barnbarnsbarn. Forskningen har sedan gått vidare med stamfaderns och stammoderns anor samt deras syskons ättlingar.

Släkten är spridd till alla socknar i Halland och även till alla socknar i Sverige utom en. I USA finns släkten i alla 50 delstater samt i större delen av världen. I Sverige är 4 000 av alla nyfödda per år, det vill säga 3 %, ättlingar. 75 % av den utforskade släkten lever idag. Släkten omfattar även många kändisar.

Man kan oftast följa personer i kyrkoböckerna fram till 1930-talet, men sedan är det stopp på grund av 70 års sekretess. Därefter kan man leta i Sveriges Dödbok 1901–2013 samt Sveriges befolkning 1950, 1960, 1970, 1980, och 1990. Bouppteckningarnas dödsbodelägarförteckningar ger också värdefull upplysning. För att få nyare information är det skatteupplysningen hos Skatteverket som gäller. Den kontaktar man via telefon 0771-562 562. Vidare finns det en del hemsidor som www.upplysning.se, www.ratsit.se och www.birthday.se som kan vara värda att söka på.

Med hjälp av gamla domböcker från Västbo härad kunde stammodern Ingridrids anor i Våthults socken hittas. De började med fadern Nils Andersson med hustru Börta. Denna information gav upphov till bok nr 5 om Våthultsstammen. Anders anor kunde man följa fem generationer bakåt till morfars farfars far, Simon i Södra Fagerhult, i början av 1500-talet. Därefter har man delat in släkten i två olika grenar: Våthultsstammen och Simonstammen. Det stora flertalet av släktmedlemmarna tillhör dock båda släkterna.

Hur kan en släkt bli så stor?

Familjerna förr var generellt större då det föddes många barn. Det finns bra kyrkoböcker i Långaryd med husförhörslängder från 1717. Många stannade i hembygden. Sist, men inte minst, forskarnas ihärdighet.

Johan Lindhardt avslutade med att konstatera att det fortfarande finns luckor på 1700-talet och 1800-talets början och i USA har bara en del släktingar hittats. Besök gärna www.langarydsslakten.se för att läsa mer. ☐

Christina Claeson
ch_claeson@hotmail.com

Foto: Christina Claeson

En slags släkträff

CHARLOTTE BÖRJESSON har visat upp ett imponerande arbete inför sin kommande släkträff på sin blogg. Jag är mycket tacksam över att ha fått se den i verkligheten. Den 8 juni besökte Kjell Croné och jag släkträtten i Västra Frölunda. Det var lite extra intressant eftersom vi båda även är släkt med Charlotte. Kjell och Charlotte är åtamänningar eller något liknande avlägset. Hon och jag har gemensamma anor i Sursillsläkten. Vårt släktskap är dock för avlägset för att synas på DNA-resultaten.

Det var helt makalöst vilken utställning Charlotte (eller Pia som hon kallas för inom släkten) hade tagit fram. Hennes mamma var intresserad av släkten och hade påbörjat släktforskningen under 1980-talet.

Charlotte växte upp med sin mor, mormor och mormorsmor och fotograferingsintresset var stor i släkten.

Den mängd foton som fanns med på utställningen var helt magnifik.

Hur bär man sig åt för att åstadkomma en sådan utställning? Charlotte berättade att utgångspunkten har varit att ta fram information som kunde vara intressant för de som är släkt, men som inte släktforskar. Och sedan kategorisera informationen på ett sådant sätt att det blir översiktligt. På Charlottes blogg, www.lottab.se, finns många intressanta inlägg om hur utställningen byggdes upp.

Charlotte hade samlat fotografier och annat intressant i en pärm per person med familj, vilket fängade släktingarnas intresse. Den mer än en meter långa hyllan med pärmar fyllda med brev som skickats mellan släktingar från 1890- till 1950-talet imponerade stort. Det var så fantastiskt att se allt material och hur väl det var presenterat för att tilltala besökande släktingar. ▣

Foto: Christina Claeson

Foto: Christina Claeson

Foto: Christina Claeson

Foto: Christina Claeson

Ta hjälp av det största som finns!

The screenshot shows the ArkivDigital search interface. On the left, the search bar contains 'Beda Larsson 18830429'. Below it, the search criteria are set to 'Befolkningen i Sverige 1880-1920'. A red line connects the search bar to the first step instruction. The search results on the right show three entries for 'Larsson, Beda Maria - Befolkningen i Sverige 1880-1920'. A red line connects the first result to the third step instruction. A preview of a church record is shown on the right, with a red line connecting it to the fourth step instruction.

1. Skriv in den du söker
2. Klicka "Sök"
3. Läs i träfflistan
4. Välj önskad träff, klicka på länken som visas och läs direkt i originalkyrkoboken om personen.

Befolkningen i Sverige 1880–1920 innehåller över 46 miljoner poster, vilket gör det till Sveriges i särklass största personregister.

Befolkningen i Sverige 1880–1920

Sveriges största personregister
Finns hos ArkivDigital

Befolkningen i Sverige 1880–1920 är ett personregister till Sveriges samtliga husförhörlängder och församlingsböcker för tiden omkring 1880 till 1920. Ett fantastiskt hjälpmedel för att lösa gåtorna i släktträdet!

Vart tog den försvunne brodern vägen? Han som försvinner i husförhörlängderna på 1860-talet. Säkert flyttade han någonstans.

Befolkningen i Sverige 1880–1920 är det självklara stället att börja söka. Skriv in uppgifterna du har (ofta räcker det med namn och födelsetid). Välj en träff som ser intressant ut, klicka på länken och läs vad som står om personen direkt i originalkyrkoboken.

Besvärliga släktforskningsproblem kan lösas på några minuter!

Hos ArkivDigital hittar du också två andra kraftfulla personregister: *Sveriges befolkning 1950* och *Sveriges befolkning 1960*, som innehåller uppgifter om alla som var skrivna i Sverige dessa år: Namn, födelsetid och -ort, yrke, bostadsort (adress och fastighet), civilståndsförändring med mera.

I vårt Alltiets-abonnemang ingår alla tre registren plus alla arkivhandlingar som ArkivDigital tillhandahåller (drygt 68 miljoner bilder). *Sveriges befolkning 1950* ingår också i det enklare basabonnemanget.

Läs mer på www.arkivdigital.se

ArkivDigital
Din nyckel till historisk kunskap

ArkivDigital är Sveriges ledande leverantör av historiskt källmaterial via internet. Våra kunder är historiker, släkt- och hembygdsforskare och andra som vill studera källorna i original. Bolaget grundades 2005 och har i dag ca 35 anställda och 370 aktieägare.

REDAKTÖR

Helge Olsson har varit redaktör för Macspalten sedan 1999, då den fanns med i Diskulogen för första gången.

Helge är pensionerad tekniker och administratör som under nära två decennier arbetade extra som lärare på ett gymnasium, innan han sysslade med utbildningsfrågor på heltid under några år.

Helge började släktforskning 1985. Han började använda Disgen 4.5.4. för Macintosh 1990. När Reunion 6 kom 1999 gick han över till det, men har fortsatt att parallellt använda aktuella versioner av Disgen. Helge blev fadder för Mac och Reunion 2001.

Helge Olsson

helge@dis-syd.se
www.kulturenanderslov.se/helge

MACSPALTEN

FÖRRA MACSPALTEN nämnde vi att det fanns planer på att starta Mac-grupper och anordna Mac-träffar för Disgen 2016-användare. På Mac-träffarna kommer man bland annat att diskutera och redovisa de olika alternativ som finns och som gör det möjligt att köra Disgen 2016 i moderna Macar.

Vi har redan kommit igång så smått i Dis Syd då några medlemmar har anmält intresse för dessa grupper och träffar.

Ur protokollet

I Apple/Mac-gruppens Skype-möte den 31 maj 2017, blev detta uppmärksammat, nämnt och refererat i anteckningarna från detta möte under rubriken "1 Allmänna frågor 3.1 3.2":

"Dis-Syd gör i Diskulogen och Diskutabelt ett upprop för att bilda en regional Mac- grupp och starta Mac-träffar."

Ulrica Landmark presenterade följande aktivitetsförslag:

"Förslag för att hålla kurser/träffar för Apple/Mac-intresserade med mål att fånga upp dem som ännu inte är medlemmar i Dis.

- Undersöka lämplig lokal och hur bäst marknadsföra aktiviteterna.

Förslag på kurser/aktiviteter:

- Presentation av Dis.
- Presentation av Dis Apple/Mac-support .
- Presentation av Reunion .
- Hur skanna bilder, lägga in dem i släktforskningsprogram .
- Hur presentera sin forskning i utskrift .
- Användning av surfplattor i släktforskningen.
- Släktforskning på iPad med Reunion – för seniorer."

I Apple/Mac-gruppens Skype-möte deltog Kerstin Bjernevik, Ulrica Landmark, Sven Olby, Ulf Frykman och Torgny Larsson. ▣

Bild 1. Anselm som värnpliktig vid Sjömansskolan i Karlskrona. Foto cirka 1946.

Formulär fastställt av Kungl. Kommerskollegium 20. 8. 1946 enligt
§ 2 Kungl. förordningen angående tjänstgöringsbetyg för sjöfolk.

TJÄNSTGÖRINGSBETYG FÖR SJÖMAN.

Karl Helge Anselm Ziehlén

Inskrivnen vid sjömanhuset i Trelleborg med registreringsnummer 1696

har å m.t. "Johannishus" från Trelleborg

tjänstgjort såsom 2:a mansk. från och med den 16/2-54 till och med den 9/6-55

under resa från Bremen - Persiska Viken - Kontinenten

och slutligen till fartygets förolyckande i Engelska Kanalen

där tjänstgöringen upphört, och tilldelas honom nedanstående vittnesord:

Uppförande) Mycket gott Tjänstbarhet) Mycket god

Bild 2. Detalj ur Anselms tjänstgöringsbetyg där olyckan med motortankfartyget Johannishus nämns.

Bild 3. Utdrag från Trelleborgs Allehanda, 10 juni 1955.

Bild 4. Gnistbildning vid kollisionen kan ha antänd den uttrinnande oljan. Uppskattningsvis 2000-3000 ton råolja läckte ut och Johannishus brann ännu efter 12 timmar. Ombord fanns 41 besättningsmän och en passagerare. Olyckan krävde nitton liv. Av de elva svenskarna i besättningen omkom sex. Foto från författarnas arkiv.

Det brinner ombord!

En notering i ett tjänstgöringsbetyg blev starten på en utredning där dagstidningar, internet och nyare arkiv bidrog med avgörande pusselbitar.

KVARLÅTENSKAPEN EFTER Anselm Ziethén (1926–1992) återfanns flera tjänstgöringsbetyg från tiden i handelsflottan. Ett av dem refererar till en olycka i Engelska kanalen 1955. Anselms närmaste familj kände till att en olycka inträffat men hade ingen detaljinformation eftersom han inte ville prata om den.

Utbildning och karriär

Anselms uppväxt präglades av hårt arbete på föräldrarnas gård i Östra Torps socken utanför Trelleborg. Han tog examen från den sjuåriga folkskolan 1940 med goda betyg och konfirmerades samma år. Under några månader läste han därefter bland annat svenska, samhällskunskap och naturkunnsighet i fortsättningsskolan. Läraren försökte övertyga föräldrarna om att Anselm borde få läsa vidare, men fadern sa nej, sannolikt av ekonomiska skäl. Istället kom han att under fyra år arbeta som daglönare och dräng hos bönder i trakten.

Efter grundläggande militärutbildning vid Sjömansskolan i Karlskrona, 1944–1946, sökte Anselm sig till den civila sjöfarten. Under några år arbetade han sedan på rutter över hela världen, som eldare, motorman, maskinassistent och fjärde maskinist.

1952 började Anselm en anställning som hantlangare i maskinverkstaden på Kockums varv i Malmö. På kvällarna läste han till tredje maskinist och tog examen från Sjöbefälsskolan i juni 1953. Därefter var det åter dags för

några år på sjön som maskinist. Efter katastrofen på M/T Johannishus 1955 mönstrade Anselm av och arbetade ett tag återigen i Kockums maskinverkstad innan han fortsatte studierna och tog examen som maskintekniker 1957. Han varvade sedan studier vid sjöbefälsskolorna i Göteborg och Härnösand med arbete som maskinist till sjöss, och avlade sjöingenjörsexamen 1960. Under ytterligare två år arbetade Anselm sedan som förste maskinist på olika fartyg. Han mönstrade slutligen av i juli 1962 och påbörjade en ny karriär.

Olyckan

Arbetet till sjöss var riskfyllt och Anselms resa med tankfartyget Johannishus slutade i katastrof i Engelska kanalen [1]. Den 29 maj lämnade fartyget Sayda i Libanon och påbörjade resan till Bremen med 16 000 ton råolja ombord. Någon gång mellan ett och halv två på natten till den 9 juni 1955 passerade man Dover med nordostlig kurs. Det var mörkt men sikten var god. Klockan halv tre på morgonen rammades det svenska fartyget av ångaren Buccaneer från Panama. Varken radarn eller tredje styrman på bryggan upptäckte något innan det var försent. I kollisionen revs ett stort hål upp på Johannishus babordssida. Läckage uppstod i flera lasttankar och uttrinnande olja fattade eld som på några sekunder spred sig över hela fartyget. Räddningsarbetet försvårades av att fartyget efter kollisionen

fortsatte med cirka 14 knops fart och sedan girade svagt styrbord. Det blev svårt att få livbåtarna i sjön och elden från oljan spreds i havet runt omkring. Flera i besättningen föll i vattnet från livbåtarna eller valde att hoppa från fartyget. Först efter en kvart stoppades maskinen.

När olyckan inträffade låg Anselm och sov i sin hytt. Han väcktes av tredje maskinisten och de tog sig upp på akterdäcket där de konstaterade att det brann överallt. De sprang då föröver genom centerkassen och hoppade efter någon minut i havet från "backen". Sex andra fartyg fanns i närheten och bistod i räddningsarbetet. Efter en timme blev Anselm och fem andra upplockade av ett tyskt lastfartyg och förda till Dover. Där inkvarterades de på hotell för att några dagar senare transporteras till Göteborg med ett svenskt fartyg.

Trots den svåra olyckan höll sig Johannishus flytande och kunde med hjälp av fartyg från Nederländerna, Storbritannien och Belgien bogseras. Arbetet försvårades av hög sjö. Längs hamnkanalen in mot Rotterdam vajade många flaggor på halv stång och på fartyg som passerades sänktes flaggan för att hedra offren. Den 11 juni ankom man Schiedam. Ingenjören Viktor Klemming hade det svenska redariets uppdrag att assistera den lokala polisen med identifieringen av de omkomna och dokumentera skadorna. Vid besiktningen återfanns nio¹ döda på fartyget och man konstaterade att

¹ Sjöförklaringen angav åtta döda.

Bild 5. Kollisionen skedde klockan 02.30, den 9 juni 1955. Klockan 03.05 skickades SOS-sig­naler ut från S/S Buccaneer, men då man angav fel identitet på den svenska tankern dröjde det till 04.51 innan Göteborgs kustradio hade information om att M/T Johannishus var inblandad. En telegrafist uppfattade i korrespondensen mellan andra fartyg att Johannishus kolliderat och lämnade positionen 51°22' nord och 2°00' ost. Blå pil = M/T Johannishus. Röd pil = S/S Buccaneer

all inredning, från för till akter, hade förstörts i branden men att maskinrummet i stort sett var intakt.

Reparationerna, som utfördes vid Rotterdamsche Droogdok Maatschap­pij (RDM) i Rotterdam, tog elva månader och kostade motsvarande 145 miljoner SEK i 2015 års penningvärde [2].

Arkivin­for­ma­tion

Underlaget till den här berättelsen kommer dels från traditionella arkiv, dels från internet. Fartyg är ofta väl dokumenterade och det var inte svårt att via internet hitta bilder och teknisk information om olycksfartygen och de andra fartygen som Anselm tjänstgjorde på. Trots att det gått drygt 60 år sedan olyckan finns det fortfarande de som minns [3].

En artikel av Eva Johansson [4] lot­sa­de oss vidare till Riksarkivet som kunde meddela att där fanns två akter om olyckan på totalt 107 sidor [5]. Vi begränsade beställningen till den del (29 sidor) som gick under benämningen ”Protokoll hållet vid sjöförklar­ing och sjöförhör inför rådhusrätten i Trelleborg å Rådhuset därstädes den

21 juni 1955”. Protokollet gav en bra sammanfattning av händelsen. Anselm var en av de personer som hade förhörts av rätten, men hans vittnes­mål var tunt.

För vidare information letade vi i mikrofilmade utgåvor av dagstidning­ar på Kungliga Bibliotekets tidskrifts­avdelning. I varje nummer av Trelleborgs Allehanda mellan 10 och 22 juni 1955 fanns information om olyckan, bland annat en intervju med Anselm.

Bildmaterial från olyckan hittade vi på internet via en länk till material som någon med anknytning till det nederländska varvet (RDM) hade satt samman [6]. Där fanns både fakta och flera fotografier. Bild 4 på föregående uppslag fann vi dock på Ebay.com. Det kostade knappt 200 kr och har flera stämplat­or och en maskinskriven lapp daterad 10 juni 1955 på baksidan. Fotot är nu införlivat i familjearkivet. ▣

M/T JOHANNISHUS

M/T Johannishus byggdes 1952 av Kockums Mekaniska Verkstad i Malmö och levererades samma år till rederiet Trelleborgs Ångfartygs AB. Fartyget var cirka 162 m långt och 19 m brett och hade en maximal lastförmåga (dödvikt) på 15 200 ton. I maskinrummet fanns en sjucylindrig dieselmotor som utvecklade 6 950 hästkrafter vilket gav en maxfart på 14,5 knop. Ombord fanns radio och moderna tekniska hjälpmedel som radar, gyrokompass, ekolod, trycklogg och radiopejl.

S/S BUCCANEER

När S/S Buccaneer kolliderade med M/T Johannishus utbröt eld även på ångaren men den släcktes snabbt av besättningen och hon kunde samma dag, trots ett fem meter stort hål i skrovet, gå för egen maskin till Schiedam. Skuldfrågan behandlades inte i den svenska sjöförklarings­men den svenske maskinchefen på Johannishus som intervjuades i Trelleborgs Allehanda 17 juni 1955 hade sin uppfattning klar. ”Håll undan för panamabåtar, så lyder en regel bland navigatörer på sjön...”.

Källor:

1. Protokoll från sjöförklarings och sjöförhör 21 juni 1955, Rådhusrätten, Trelleborg, Ärende 24/1955.
2. <http://www.historicalstatistics.org/Currencyconverter.html>, 2016-11-05.
3. <http://www.trelleborgsallehanda.se/nyheter/han-har-offrat-allt-for-sjon/>
4. E. Johansson, En sjöförklarings berättelse, Släkthistoriskt Forum, 2016, 35(4) 12.
5. Riksarkivet, Kommerskollegiums arkiv, Sjöfartsbyrå, Administrativa sektionen, Handlingar om sjöolyckor FIIa: 112.
6. <http://www.rdm-archief.nl/RDM-AR/RDM-AR-1955A.html>.

DNA-krönika

JAG KASTAS fram och tillbaka mellan mina teorier om en viss okänd fader. Jag har upptäckt att en av mina bästa träffar härstammar från styvpappan till dottern med okänd far. Kan det vara så att mamman gifte sig med dotterns biologiske far nästan tio år senare? Men lite konstigt är det om de väntade så länge tycker jag. Ännu rörigare blir det då jag upptäckt att många av mina amerikanska träffar, med få släktgrenar i Sverige, bland sina anor verkar ha en man som hör till den misstänkte faderns träd. Jag får hoppas på en närmare träff från den grenen för att kunna räta ut några frågetecken. Även om det så klart är den grenen som jag helst vill hitta kopplingar till.

När jag påminde mig själv om att Jers kan stas Giers kunde jag hitta kopplingen till några nya släktingar. Jag funderar fortfarande på de spännande träffarna med alla kända anor på Irland, Skottland eller Sydafrika. Vad roligt det skulle vara att få reda på hur vi är släkt, och hur långt bak i tiden det är.

Jag har kommit fram till att ett sätt att hitta kopplingar till personer i min träfflista är att titta mer ingående på amerikaner, eller andra personer med få svenska anor, för att se hur de är släkt med mina närmaste svenska träffar. Tråkigt bara att den första personen jag testade min tes på delade ett segment på kromosom 7 med mig, och en sådär trettio andra. Det var inte till någon hjälp.

Jag sorterade om min träfflista efter längsta delade segment och upptäckte att en relativt nära träff hade lagt upp några nya uppgifter. Tack vare dem kunde jag forska vidare på den slakten och sedan hitta vårt släktskap.

Jag hade lite svårt att sova när det var fullmån så jag bestämde mig för att stiga upp och titta lite på min släktforskning en tidig morgon. Jag har retat mig på en del blanka tecken och en allmän oordning i min släktforskningsdatabas med DNA-träffar så jag bestämde mig för att göra en rensning. Men jag glömde att göra en backup och

att det var i en Gedcom-fil jag skulle göra ändringarna så nu är min stora databas som visar hur jag är släkt med många andra DNA-testade korrupt. Man ska inte göra sådana saker klockan fem på morgonen om man inte är riktigt vaken då. Så nu måste jag klura på om jag kan fixa detta genom att lära mig lite mer om SQLite eller vad jag ska hitta på.

Jag skapade tidigare rapporten "antal anor" i mitt släktforskningsprogram för att se hur många generationer av min släkt jag identifierat. Det är mycket bra att ha resultatet i bakhuvudet när man försöker hitta kopplingar till olika matchningar. Hur mycket vet du och din DNA-träff egentligen om era släkter? Om många namn saknas är det klart att det är svårt att hitta gemensamma anor. När jag fått igång min databas igen ska det bli intressant att se om jag har förbättrat min statistik. Rapporten "anor på slutet av linjen" är en bra hjälp för att snabbt hitta till anor som man borde forska vidare på. Vad enkelt det borde vara att hitta släktkopplingar om man kunnat identifierat alla sina anfäder de närmsta tio generationerna. Hur ser dina siffror ut? ▣

Generation	Anor	Släktskap	Antal möjliga anor	Andel identifierade (%)
1	Föräldrar	syskon	2	100
2	GP	1 C (kusin)	4	100
3	GGP	2 C (3-män.)	8	100
4	2 GGP	3 C (4-män.)	16	100
5	3 GGP	4 C (5-män.)	32	94
6	4 GGP	5 C (6-män.)	64	94
7	5 GGP	6 C (7-män.)	128	88
8	6 GGP	7 C (8-män.)	256	65
9	7 GGP	8 C (9-män.)	512	27
10	8 GGP	9 C (10-män.)	1024	14

GP=Grandparent. GGP=Great Grandparent. C=Cousin.

DNA-resultaten vände upp och ned på allt

SEDAN FLERA år tillbaka har jag energiskt släktforskat och byggt ett släktträd som grenat ut sig allt längre tillbaka i tiden. Vilka fantastiska förfäder jag har, brukar jag tänka ibland. Jag är ett resultat av alla dessa individer och på något vis känner jag en förpliktelse att dokumentera allt och låta dem leva vidare genom mitt arbete. Jag är helt enkelt väldigt stolt över mina förfäder, men det är antagligen en känsla jag delar med alla andra släktforskare.

Jag är väldigt mån om att min egen forskning ska vara så korrekt som möjligt. Och jag delar mer än gärna med mig av historier och släktforskningsresultat till andra. Att sitta på informationen själv har aldrig varit min grej!

Min noggrannhet fick mig att börja DNA-släktforska. Jag ville bekräfta resultatet av min snart åtta år långa forskning. Jag anser, utan att verka självgod, att det inte finns någon som vet mer om Allströmsläkten från Värmland än vad jag gör idag. Jag har tillbringat mina semestrar med att besöka avlägsna släktingar för att få ta del av deras och avlidna anhörigas levnadsberättelser samt tagit kopior av porträttbilder. Jag har katalogiserat dessa och har nu tre pärmar fulla med porträtt på ättlingar till Lars Velamson, född 1680.

Man kan utan överdrift säga att jag gett allt för att ta mig an uppgiften att

bevara släktens historia. Jag har hittills skrivit cirka fyrahundra A4-sidor som skulle kunna vara en grund till en mycket omfattande släktbok.

DNA-forskningen ger svar

Innan jag hunnit slutföra släktboken började jag med DNA-släktforskning. Jag var mest upptagen av att följa den manliga linjen så jag koncentrerade mig på YDNA. Jag började givetvis med mig själv och fyllde sedan på med frivilliga kandidater efter att jag erbjudit mig att bekosta testerna och delge dem svaret. En avlägsen släkting i USA nappade först. Vi delade enligt pappersforskningen en gemensam ana som föddes 1748.

När testsvaren kom blev det ingen match alls, varken på YDNA eller på autosomalt DNA. Jag fick tag i fler frivilliga kandidater. Totalt har jag fått ihop åtta olika män som låtit sig testas. Dessa åtta män representerar fyra olika haplogrupper! Vid den här tidpunkten insåg jag vilken tur det var att jag börjat med DNA-släktforskning för att kontrollera pappersforskningen. Tänk om jag hade hunnit trycka upp en felaktig bok.

Jag beslöt mig omgående för att ta reda på vilka grenar som var korrekta, vilka grenar som var felaktiga och för dem börja forska helt på nytt. Pappersforskningen skulle ligga som en grund, men jag ville komplettera min bok med DNA-uppgifterna också.

Oavsett vad som skulle komma fram hade vi alla växt upp som Allströmmättlingar, bara det att några av oss inte delade genetiska band.

Mer omfattande än jag trodde

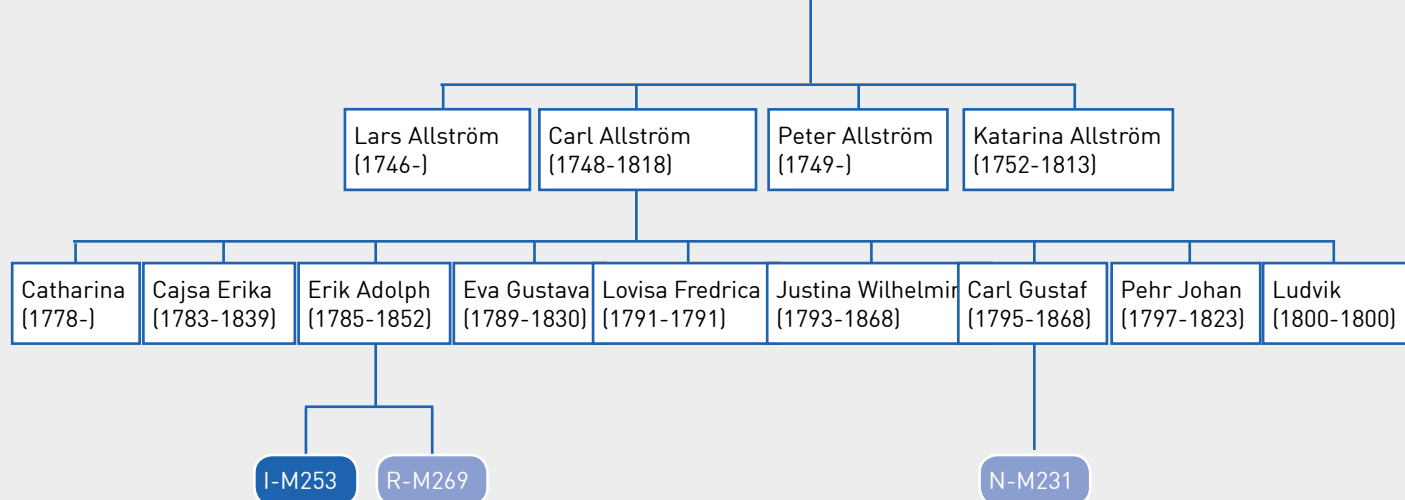
Idag vet jag med största sannolikhet att den manliga grenen av Allströmsläkten tillhör haplogrupp I-M253. Haplogrupp I-M253 är mycket vanlig i Sverige och har sitt ursprung i ett jägarfolk. Det äldsta fyndet i Sverige av en person med denna haplogrupp lär vara en man som levde ungefär 1400 år före Kristus. För att komma fram till mer exakta uppgifter om hur Allströms manliga gren vandrat kommer det att krävas fördjupade tester i form av SNP eller, allra helst, Big-Y.

Jag har testat flera grenar på 37 markörer och det verkar finnas en koppling till Norge, alternativt så har en anfaders bror vandrat över till Norge och fått många ättlingar som lever vidare än idag. Fördjupade tester kommer kanske att ge svar på detta, men det ligger lite längre fram i tiden.

Omfattande DNA-tester

På de manliga grenarna har jag alltså idag tre olika haplogrupper: I-M253, N-M231 och R-M269.

För I-M253 matchar fyra personer varandra och tillhör olika grenar på släktträdet. Jag kan därför dra slutsatsen att dessa personer hör till de

grenar som bär Allströms YDNA. DNA-testerna har också bekräftat att släktforskningen till år 1748 är korrekt då samtliga personer får varandra som match med 0 i genetiskt avstånd.

N-M231 är en ganska intressant haplogrupp som har sitt ursprung i Asien och kom till Östersjöområdet för 5 000–8 000 år sedan. Den testade personen tillhör den australiensiska grenen av Allströmsläkten och det ligger nära till hands att anta att anfadern är en man från Asien och inte Sverige, men så är inte fallet, och jag återkommer till varför lite längre ned.

R-M269 är också en väldigt vanlig haplogrupp i Sverige, faktiskt en av de vanligaste i Europa. Tre av testpersonerna tillhör denna. Bland dem återfinns jag själv och därför har jag även gjort fördjupade tester och tagit Big Y. R-M269/U106/S6989/BY16535 är den haplogrupp som jag och min farfar tillhör. R-BY16535 uppstod cirka år 295 här i Sverige. Idag är jag med och driver ett omfattande DNA-projekt för R-S6989 och vi börjar kunna se mönster som pekar på att även S6989 har sitt ursprung i Sverige och sedan har spridits till de brittiska öarna genom vikingarna.

I tillägg till YDNA-tester har jag även jobbat med autosomalt DNA. Tack vare det har jag lyckats peka ut den felande länken, alltså där kyrkböckerna och DNA inte stämmer överens med varandra.

Till mitt förfogande har jag flera autosomala test, där jag genom matcherna kan se om man delar något DNA med varandra. Det är på så vis som jag kunnat konstatera att den australiensiska personen har sitt ursprung i den gruppen av N-M231 som har vandrat till Östersjöområdet. Två personer i Allströmsläkten matchar honom på autosomalt DNA med värdena 68/32cM, respektive 54/32cM. Dock återstår att finna ut hur, då släktskapet borde ligga på faderslinjen.

Börja om på nytt

Att peka ut de felande länkarna är relativt enkelt för mig med så många DNA-tester. Två män som inte delar samma Y-haplogrupp, har givetvis en annan gemensam ana om de matchar varandra autosomalt. Jag har börjat bygga ett nytt släktträd som bygger på DNA-forskningens resultat.

Fler testpersoner kommer givetvis att behövas för att få ett lika omfattande släktträd som jag hade tidigare. Det blir som att börja släktforska på nytt och jag har hittat tillbaka till den där spännande pirriga känslan som man hade i början när man släktforskade.

Det vore givetvis ganska lätt att bli bitter över att man släktforskat i så många år och sedan får kassera halva forskningen, men jag har valt den andra vägen. Nu ser jag med spänning fram mot varje nytt DNA-test och vart

det kan leda mig. Framförallt så har alla okända namn som man får DNA-match med fått mig att bli lite av en detektiv. Hur är vi släkt med varandra?

Att jag själv inte längre är en "äkta" Allström-ättling är inget som beklämer mig. Jag tycker att jag har fått en betydligt intressantare historia att reda ut nu.

Jag har valt att ta mina DNA-tester hos Family Tree DNA eftersom de har ett väl förankrat varumärke i Skandinavien och deras databas borde rimligen ge mig flest DNA-matcher. Våra ledande DNA-forskare i Sverige verkar förespråka dem och det känns som ett bra val. Och får jag önska mig något så är det att alla som läser detta som har rötter i Värmland och Ångermanland ska låta DNA-testa sig så att jag kanske kan hitta min okända anfader. Och var så säker på att om du matchar mig, så kommer jag förr eller senare att kontakta dig för att hitta vår gemensamma koppling. ▣

Vådliga sjöäventyr på Bovallsavan

Slätter på utmarker var förr nödvändigt för att få ihop tillräckligt med vinterfoder till boskapen. För familjen i Harads innebar det många båtturer över Lule älv.

Foto: Arnold Lagerfjärd

Foto: Arnold Lagerfjärd

FRÅN 1930-TALET ägde familjen ett jordbruk på norra sidan av Lule älv, som här är kilometerbred. Från backen med gården är det 200 meter till stranden av Grönnan, en lång udde. Vi ägde nedre delen av udden som fortsätter mot Harads i nordväst och där övergår i den så kallade Haradskärran. Bovallsavan är en kilometerlång vik med utlopp i söder.

Slåtter

När slåttern kring gården var klar återstod ängsslåttern på Grönnan. Där fanns torrt magert gräs på en torr sandås och vassartat gräs på blötare mark. Men slåttermaskinen för häst måste först fraktas över med vår älvbåt av trä. Det fanns ingen möjlighet att placera maskinen längs med båten, den fick bara plats på tvären med skaklarna stickande ut långt på ena sidan. Lastningen gjordes med båten liggande med långsidan så nära stranden som möjligt. Min far la ut brädor så att hjulen kunde rulla över båtkan- ten. Långt bort på sitsen sattes lilla jag för att väga upp skaklarna och få farkosten i någorlunda jämvikt. Sedan rodde farsan över till andra sidan.

Hästens övergång

Mellan slåttern och kornskörden fick ett antal hästar, även vår, beta på Grönnan och Haradskärran. Därför måste även hästen tas över till Grönnan flera gånger varje år. Vid ett tillfälle, som jag minns särskilt väl, rodde

pappa båten och hästen simmade bredvid. Jag höll i tömmarna som var fästa i grimman. När båten stötte i land sträckte sig pappa efter grimman för att lösa hästen. Men det blåste från sidan och båten började skava mot benen på hästen. Han blev rädd och började dra sig mot land. På något sätt fick jag tömmen runt ena foten så att det var nära att jag åkt iväg på samma sätt som mexikanska banditer på film tar kål på en misshaglig figur på – bunden och med ett rep knutet till hästen som får springa allt den kan. I sista sekunden fick jag loss foten. Farsan tog tag i tömmen. Nu drog hästen iväg i full fart och jag såg farsan hoppa ur båten och dras med i rasande fart. Han var borta rätt länge men kom tillbaka med tömmen, grimman och hälsan i behåll.

Kornas sommarvistelse

Även korna skulle beta på Grönnan eftersom man måste ta tillvara varje strå under 1930-talets depressionsår med väldigt lite kontanter och ett nystartat jordbruk. Men man kunde inte ta korna rakt över vattnet för då lärde de sig var de kunde komma hem igen. Korna kunde ju se gården och oss på backen hela tiden. Så vi ledde dem på en väg och stigar en halv kilometer mot Harads och ned till älvstranden. Där var Avan åtstrypt till några meters bredd och utgjorde en kanal, kanske ett par meter djup.

På Grönnan hade vi tre gamla timmerlador. En hade ordnats till en en-

kel och trång sommarladugård för korna. De togs in där i samband med kvällsmjölknigen. Korna verkade inte riktigt känna sig så hemma på Grönnan med det eländiga gräset och den rikliga mängden mygg.

Mot slutet av 1930-talet hade väl farsan förbättrat åkrarna så mycket att man kunde sluta slå på Grönnan. Men så överföll det väldiga Sovjetunionen den lilla grannen Finland och hela världskriget drog igång. Så i de försämrade tiderna med knapp tillgång på allt möjligt började vi slåttern på Grönnan igen – men bara för några år.

Men korna fick fortsätta gå där en tid. Då farsan var bortrest, kanske på militärtjänst, hade vi grannen Olle Olsson till hjälp. Han var en stor och kraftig karl. En dag tog hemlängtan över för korna och de började simma mot oss. Olle for iväg med båten och rodde i rasande fart. Jag såg hur vattnet forsade kring stäven när han gensköt korna och med en åra övertalade dem att vända tillbaka till sitt sommarnöje.

I början av 1940-talet hade farsan odlat upp nya fina åkrar och korna kunde få stanna på fastlandet. ▣

Disgen som släkt- och hembygdsprogram

DISGEN 2016 är inte bara ett släktforskningsprogram, det kan användas även som ett hembygdsprogram där byggnader, runstenar, föreningar och företag såväl som epidemier eller festivaler kan presenteras. Med släktprogrammet i grunden kan individer presenteras som medlemmar, deltagare och ingående i kompani etcetera. Programmet fungerar redan idag för denna användning (jag har dock bara testat några funktioner). Ett undantag är dock relationsbeteckningar som kan korrigeras efter utskrift. Dokumentationen till den nämndemannakarta som presenterades i Diskulogen 2017:117 finns samlat i Disgen 2016 och kan skrivas ut som "stamtavla" med Norrvidinge häradsrätt som proband.

Som proband används ett tema som kan vara i princip vilken rubrik som helst. Jag har valt att flagga alla dessa med en flagga just kallad "tema" för att ha koll på alla fiktiva poster. Dessa rubriker och de ingående objekten har fått "kön odefinierad" och med relationen "fosterbarn/fosterförälder". För att person kopplat till visst tema ska komma med krävs att man klart väljer utskrift av just fosterrelationen.

Men genom detta tillvägagångssätt undviker man att könlösa fosterbarn ska dyka upp när man arbetar med eller gör utskrifter av nämndemän och deras släkter på normalt sätt i Disgen.

I mitt fall ville jag visa de tolv nämndemännen som fanns i häradet vid 1600-talets början och hur dessa efterträdde. Då släktingar var efterträdare fångas dessa upp på vanligt sätt vid utskrift av stamtavla. Men för att också få med de nämndemän som tillkom senare och inte var släkt, skapade jag ett könlöst fosterbarn till det lika könlösa Norrvidinge härad. Denna avkomma fick namnet "Norrvidinge härad senare generation" och blev alltså ett "syskon" till de ursprungliga nämndemännen. Denna imaginära person sattes sedan in som fosterförälder till alla senare nämndemän som inte hade släktsamband med de första tolv.

Så länge man inte sätter in några datum på de fiktiva personerna har jag inte drabbats av några buggar.

Händelsenotiser

Notiser som född, vigd och begravd är kanske inte aktuella om det är byns skolor som är temat eller, som i exemplet ovan, häradsnämnden. Idag

kan textnotis användas för att ge information också om dessa företeelser eller objekt. För att undvika buggar ska alla datum skrivas som "fras" eller i notisens kommentarfält. Disgen har rimlighetskontroller skapade för människor! Disgens funktioner för orter, källa och kartor är som gjorda för ändamålet att redan nu registrera andra objekt än människor i systemet.

Väljer man utskriftsalternativet "RTF-fil", vilket endast fungerar för utskrift i tabellform, kan man bearbeta dokumentet i ett vanligt ordbehandlingsprogram och ta bort eller ersätta felaktiga relationsbegrepp.

Blir vi många som vill använda Disgen som hembygdsprogram finns det en rad åtgärder, som för lekmannen tycks enkla, att utveckla och anpassa Disgen ännu mera för detta ändamål.

Läs om fler användningsområden på Dis hemsida, www.dis.se. ▣

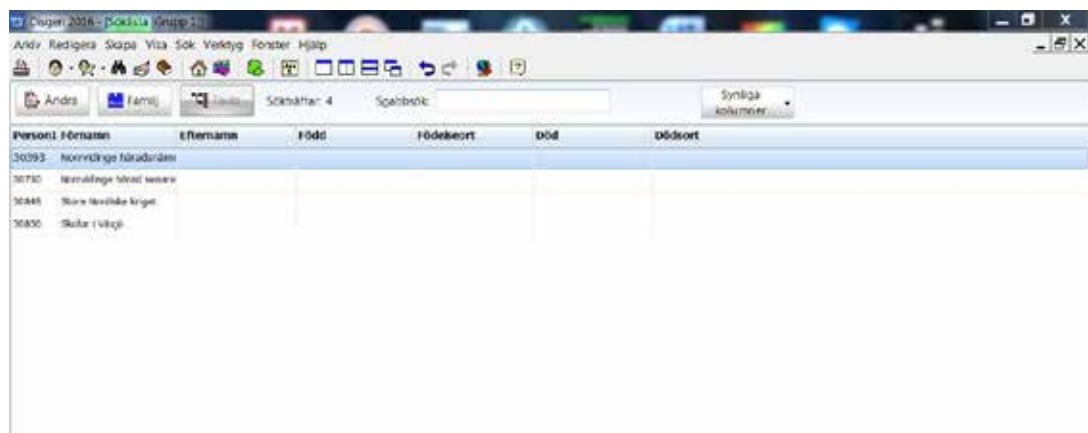

Bild 1: Söklista på objekt med flagga "tema".

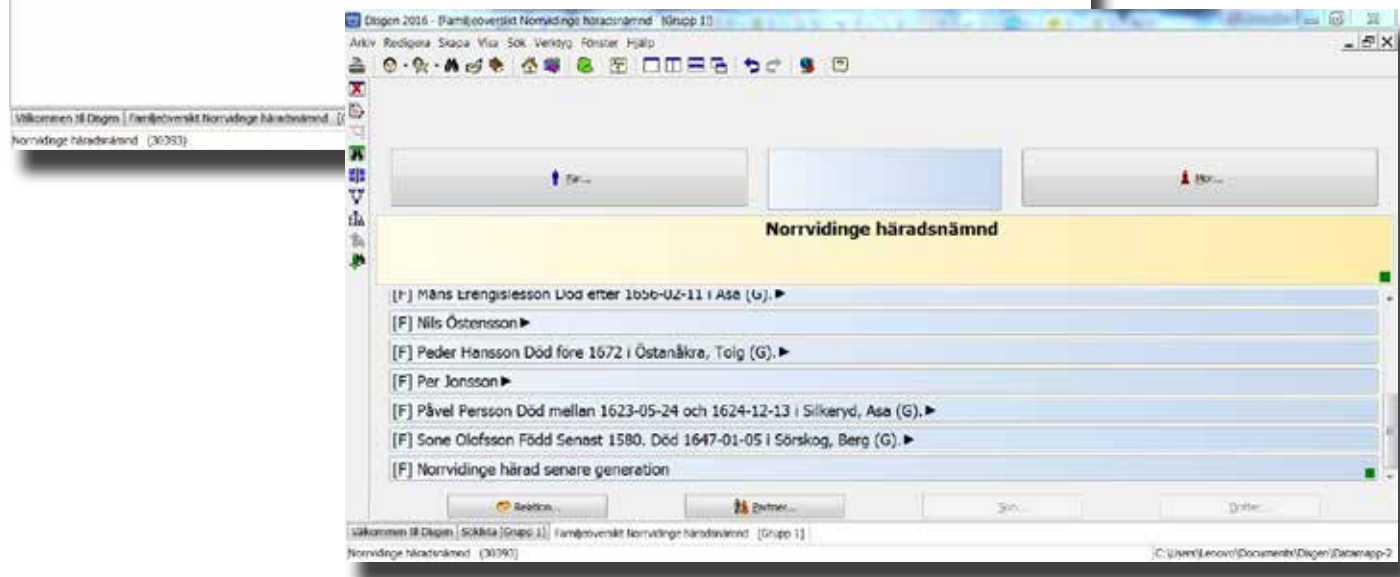

Bild 2: Notera personer anknutna till temarubriker som "fosterbarn". De har odefinierat kön och relationen fosterbarn/fosterförälder.

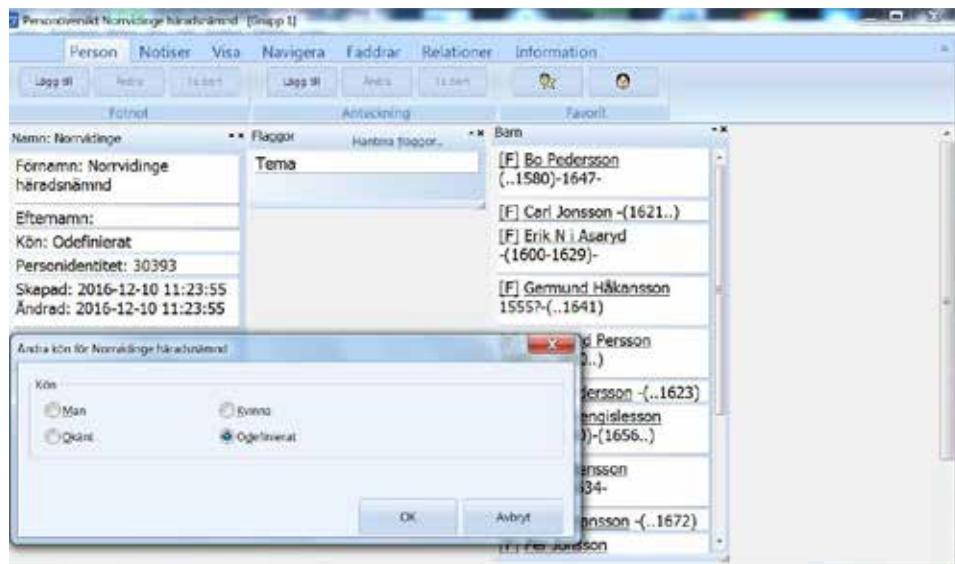
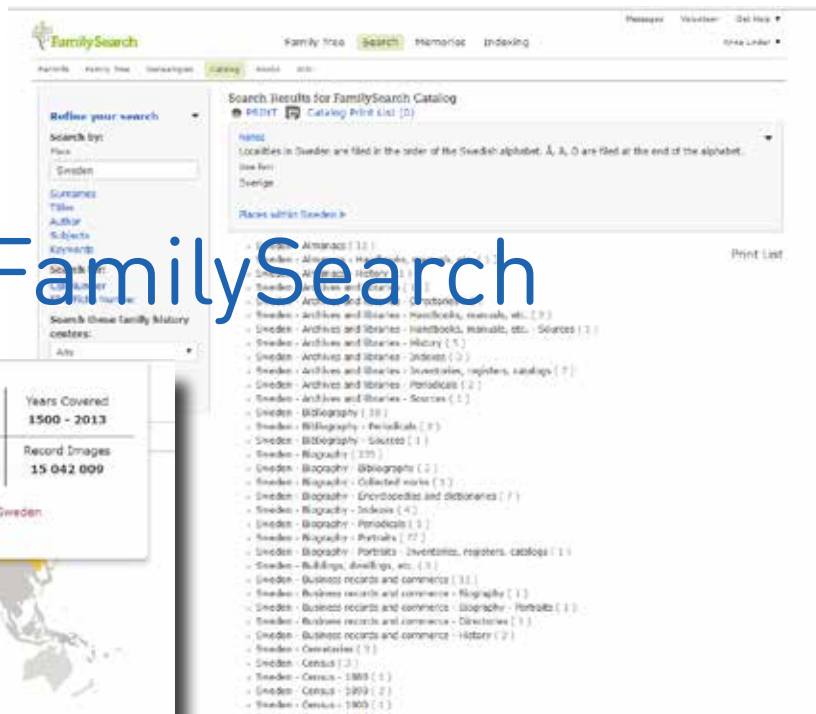
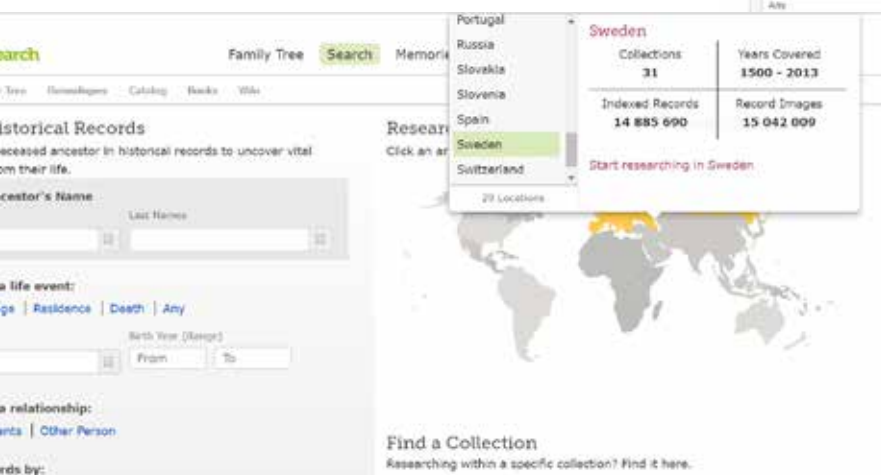

Bild 3: Inställning av kön och flagga för Tema-notiser.

Nyheter från FamilySearch

MORMONERNA, JESU Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga, började mikrofilma kyrkoböcker, världen runt, redan på 1930-talet. Sedan dess har de även lånat ut mikrofilmerna med de avbildade kyrkoböckerna till de över 5 000 Family History Centers som finns, varav 39 i Sverige. I arkivet har man 2,4 miljoner mikrofilmsrullar med material från över 200 olika länder.

De husförhörslängder samt böcker över födda, vigda och döda som SVAR hade från början kommer ursprungligen från mormonernas filmning på 1930- och 1940-talet. Mormonerna har fortsatt sin mikrofilmning fram till nyligt och har nu övergått till att använda digitalkameror, över 300 stycken, för ändamålet. Mikrofilmerna kommer att behållas som en extra säkerhetskopia som förvaras i Granite Mountain Records Vault i Salt Lake, Utah, USA.

Nu är äntligen allt material som varit utlånat de senaste fem åren digitaliserat. Mormonerna har jobbat under många år för att kunna överge den gamla tekniken till fördel för den

digitala. Över 1,5 miljarder bilder har hittills blivit digitaliserade. Man räknar med att allt material ska vara digitaliserat år 2020. Informationen finns snart fritt tillgängligt via hemsidan www.FamilySearch.org för medlemmar i mormonkyrkan. Då behovet av att beställa mikrofilmer inte längre finns slutade man erbjuda mikrofilmsutlåning den sista augusti i år. Det finns dock fortfarande material som, på grund av olika lagar och avtal, endast kommer att vara tillgängligt på plats i ett Family History Center.

FamilySearch arbetar för att bevara historiskt material och göra det tillgängligt för fler människor, på ett snabbt och effektivt sätt. I ett Family History Center kan man som medlem forska gratis, medan andra får betala en liten avgift. Hitta ett Family History Center via kartan på www.familysearch.org/locations. Man finner de olika samlingarna via *Records*, *Books* eller *Catalog* som finns under *Search* på www.FamilySearch.org.

Listan över svenskt material är lång men det är främst äldre digitalise-

rade böcker, släktträd och tre index över födda, vigda och döda som man ha tillgång till hemifrån. Husförhörslängderna är inte tillgängliga. "Sweden Baptisms, 1611-1920" innehåller 26 944 902 poster, "Sweden Burials, 1649-1920" innehåller 1 977 961 poster och "Sweden Marriages, 1630-1920" innehåller 2 448 556 poster.

Finland har 16 127 093 poster, Norge har 29 426 416, Sverige 36 238 645 och Island har 681 608 poster registrerade på FamilySearch. Danmark har 30 071 471 poster, bland annat flera folkräkningar från 1900-talet. Om man slumpmässigt väljer några länder så ser man att Tanzania har 6 037 poster och Hong Kong 14 051 poster, enbart om gravar.

Nu finns en hel del material från vissa länder redan fritt tillgängligt på internet, men det kan vara en fördel att kunna söka släktinformation från flera olika länder på ett och samma ställe. ▣

Två fosterflickor i Mariedal

SOM BARN fick jag och mina sysslingar på mammas sida ibland höra talas om att Linnea, som växt upp vid Mariedal, rest iväg till Amerika och där försvunnit. "Hon blev nog tagen av vit slavhandel", spekulerade man. Det lät ju spännande, även om ingen förklarade för oss barn vad det egentligen innebar.

Det var min mormor Hilda och hennes yngsta syster Ottilia som funderade över Linneas öde. Under senare år har jag fått tillfälle att läsa några brev som Linnea och hennes mor Olga skrev till Ottilia. Det är fängslande att läsa om hur Linneas liv förändrades när hon som tjugooråring lämnar den lilla stugan i Tunaskogen, Södermanland, för en helt ny tillvaro som hembiträde i ett förmöget hem i staden Stamford i Connecticut, USA. Där hade hennes mor Olga också anställning. Men mor och dotter kände inte varandra mer än genom brevkontakt. År 1907, när Linnea bara var ett år, hade Olga emigrerat till USA och lämnat dottern hos sina släktingar i Mariedal. Och vilka bodde då där?

Mariedal

Nu kommer vi in på min mamma Maivors berättelser. Hon hade alltid ett så skimrande ljust minne av sina morföräldrar där i Mariedal. Särskilt mindes hon sin skämtsamma morfar,

skomakaren Oskar Carlsson. Mormor Klara var en duglig kvinna, som måste ha haft en stor arbetsbörda. Deras hem var mycket gästfritt och välkomnade. Vi har många foton med stora samlingar av släktingar som hälsar på. Några kom per lånad lastbil ända från Stockholm, sittande på bänkar på flaket! Och då dukades det upp kaffe utomhus, och sedan blev det mat. "Jag förstår inte hur mormor fick ihop det, med mat till så mycket folk..." sa min mamma.

Familjen hade först sex egna barn: Gunnar, Hilda, Arvid, Maria, Einar och Ottilia. De var födda mellan 1880 och 1894. Till hushållet hörde även olika skomakarlärningar och Klaras moster, änkan Johanna Öhman, född 1825. Det var hon som ägde Mariedal. År 1910 lät hon testamentera sin egendom till systerdottern "som en ringa erkänsla för den omvårdnad jag nu under många år fått och hoppas fortfarande få röna af min systerdotter Klara Charlotta Carlsson och hennes man Carl Oskar Carlsson". Hon var då 85 år, och kanske inte så lätt att ha att göra med. Min mormor förklarade att "moster Öhman" sov ensam i kammaren medan alla de andra sov i köket. "Det var ingen som ville sova inne hos henne, för ho'va'så ellak".

Men till Mariedal var man välkommen. När de egna barnen växt upp

tar Klara och Oskar hand om två små flickor: Linnea, dotter till Klaras systerdotter Olga, och Greta, som var dotter till Oskars halvsyster.

Linneas historia

Som det så ofta hände på den tiden var Linnea dotter till en ogift mor och född i Stockholm 1906. Modern Olga Hultström emigrerade 1907 med båten Hellig Olav från Kristiania (nu Oslo) till New York. Hon verkar ha haft plats hos olika familjer. När Linnea är vuxen vill Olga gärna att dottern ska komma över till USA för att arbeta i samma hushåll som hon själv.

Vi kan ta del av deras egna ord genom citat från breven. Olga skriver: "Och nu är Linnea kommen så vi har språklat så mycket om eder alla där hemma så jag börjar nästan få hemlängtan... Det går så bra för tösen, riktigt märkvärdigt hur kvickt hon förstår och fattar allt."

Linnea skriver utförligt om presenter som hon skickat till Ottilia: "... och så är det ett linne och ett par byxor av lilafärgad satin. Jag sände det för att du ska få se hur vi klär oss här i hettan. Vi har bara ett sådant linne och byxor samt ett band om midjan för att fästa strumpebanden på och så tar vi klänningen över, så det är ganska geschwint. Jag har klippt håret av mig nu, så nu är det så geschwint om morgnarna

med kamningen. Vi använder sällan några hattar här. Frun håller oss med vardagskläder. Först jag kom hade jag svart klänning och vita förkläden och kragar och manschetter. Men nu är det modernt med grå klänningar, så nu har jag fått sådana. De kostar 11 daler styck så det gör ju mycket åt att man ej behöver köpa dem själv..."

Och hon berättar om arbetet: "Vi sopar övre våningen på torsdagarna och nedre våningen på fredagarna. På lördagarna tvätta vi alla badrum. På måndagarna tvättar vi och det går lindrigt, ska du se. Vi har en stor kopparcistern med lock över. Så inne i den är det tre skålar som sitta på en ställning. Så när man får lägga i kläder och spola vatten över och lagt i en tvål, trycker man på en knapp och drar i en vev ett halvt slag så börjar det tvätta av sig själv."

Hon beskriver utförligt sköljbassängen, vridmaskinen och hur man sedan hänger ut till tork: "Klädstreck-
et går runt, så där man ställer klädkor-
gen får man stå och behöver ej flytta
den. Den ser ut som om man vände ett
paraply eller någonting så här som jag
ritar... Det är av trä och klädlinan är
inträdd i hål som äro i de 4 träribbor-
na. Det är nog ej så svårt att göra det
om bara Karl (Ottalias make) finge se
det. Men om du säger att det liknar en
nystkrona så förstår han nog bättre..."

På tisdagarna stryker vi och mang-
lar. Mangeln går också med elek-
triskt... och så har vi elektriskt stryk-
järn för småsaker... så jag brukar tänka
på er, stackars vänner, hur ni får släpa
och dra..."

Linnea berättar om måltider och servering: "Kl. ½ 9 frukost som är kaffe med bakelser och varsin apelsin eller någon annan frukt, så det är inte så vidlyftigt. Kl. 1 lunch och kl. 7 mid-
dag, aldrig något för- eller eftermid-
dagskaffe. Det är bara mamma och jag
som dricker det, för hon är en riktig
kaffetunna..."

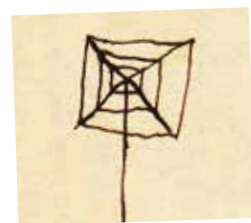
"Jag hade varit här i 4 dagar då Herrskapet kom hem för de voro bor-
ta över Påsk. Så då vart det middag för
8 personer när de kom hem, och jag
som aldrig passat på något bord förut
visste ej om jag skulle våga gå in. Men
det var bara att taga dristigheten på
sig och stega in. Men jag var så rädd
och röd som en kräfta i ansiktet. Så
det var den värsta dag jag varit med
om när jag passade på dollarmiljo-
närerna. Men nu gör det mig inte det
minsta, bara jag blev insatt i det."

När Olgas äktenskap verkar vara på
väg att upplösas skapas en konflikt
mellan mor och dotter. Innan skils-
mässan är klar sällskapar Olga redan
med en annan man, Eriksson. Linnea
skriver: "Jag riktigt skäms, så fräckt
hon bär sig åt... hon sjunker djupare
för var dag... vad kan jag göra för att
rädda henne... Om jag säger något till
hennes att ej göra så blir hon så arg och
allt folk i stan som känner henne språ-
kar så illa om henne, men hon bryr sig
inte om något... Jag umgås inte något
med henne... de är så arga på mig. Så
jag går alltid för mig själv, men alla
svenska vet allt så de är snälla och bju-
der hem mig till sig och gör det trev-
ligt för mig. Jag tycker det är så tråkigt
att jag många gånger önskar att jag var

hemma i Sverige." Säkert tänkte hon
tillbaka på den bekymmerslösa barn-
och ungdomstiden i Mariedal.

Av de senare breven framgår att
Linnea flyttar iväg utan att lämna nå-
gon adress till Olga. Vi vet inte mycket
om vad som hände henne sedan. Hon
lär ha träffat en flygare, för min mam-
ma berättade att de som barn trodde
att det kunde vara Linnea som kom
när de såg ett flygplan. Olga skriver
och ber om hjälp att få fram en adress,
men all kontakt verkar ha upphört
1934. Och därav kom förstås alla spe-
kulationer om vad som kunde ha hänt
Linnea. Under de senaste åren har vi
fått fram att hon dog i Los Angeles i
augusti 1941, 35 år gammal. Så vi und-
rar fortfarande hur hennes liv fortsat-
te, där borta i det stora landet i väster.

Den andra fosterflickan, Greta
Karlsson, hade som helt liten bli-
vit föräldralös. Hon och de sex äldre
syskonen placerades ut i olika hem.
Greta var dotter till Oskars halvsys-
ter. Hennes livsöde blev kanske inte lika
spännande som Linneas. Greta kom
att bosätta sig i Stockholm och få egen
familj där. Men bägge flickornas livsö-
den berättar något om barns behov av
att få komma till ett hem där trygghet
och glädje råder. ■

Maria, Greta, Oskar, Klara, Linnea, Hilda och Ottilia utanför Mariedal.

Utanför huset i Stamford.

Linnea mellan Klara och Oskar.

Medlemmarna svarar

SLUTET AV 2016 genomförde Dis fyra enkätundersökningar som skickades till ett urval av medlemmarna. Enkäterna handlade om Disbyt, varför man är medlem i Dis, Disprodukter samt regionföreningarna. Frågorna skickades via e-post till 2 000 medlemmar per enkät, förutom enkäten om Disbyt som skickades till 1 000 medlemmar. Svarsfrekvensen varierade mellan 39 % och 54 %, där enkäten "Varför är du medlem i Dis?" fick flest svar. Enkätsvaren ska användas till att leda förbättringsarbetet inom Dis olika områden.

Vi sammanfattar här en del av resultaten. Du kan hitta utförligare rapporter på Dis webbplats.

Disbyt

Enkäten om Disbyt skickades till medlemmar som hittills inte har lämnat in bidrag till Disbyt. Vi ställde dels frågor om vad man känner till om Disbyt, dels om och hur man använder det. Dessutom frågade vi naturligtvis varför man inte har skickat in något bidrag.

En fjärdedel av de som svarat anser att de känner till Disbyt i hög eller mycket hög grad. Ytterligare 50 % känner till Disbyt i viss mån. Två tredjedelar anger att de är intresserade av Disbyt i hög eller mycket hög grad.

Det är 60 % som inte använder Disbyt överhuvudtaget. Generellt tycks kunskaperna om Disbyt vara begrän-

sade. Det är till exempel 30 % som anger att de inte vet hur man skickar in ett bidrag.

De viktigaste skälen till att inte ha skickat in ett bidrag till Disbyt är att man inte anser sig vara klar med sin släktforskning (23 %) och att man inte vet hur man gör (23 %). Andra viktiga skäl är att man skulle vilja men inte kommit sig för (14 %) eller inte haft tid (13 %). Det är 9 % som anser att de inte har tillräckligt med uppgifter. Övriga skäl är till exempel att man inte är intresserad och att det verkar omständligt att skicka in bidrag.

Slutsatser man kan dra av svaren är att det finns en del missuppfattningar om vad som krävs för att skicka in bidrag till Disbyt. Det är inte nödvändigt att vara klar med sin släktforskning och inte heller att man är helt säker på att källangivelserna är fullständiga. Det framgår också att Dis behöver förbättra informationen om Disbyt, vad som krävs för att kunna skicka in ett bidrag och hur detta går till. En manual och kanske också möjlighet till utbildning efterlyses. En ny version av Disbyt är på gång och därmed blir informationen förhoppningsvis tydligare.

Varför är du medlem i Dis?

Av svaren framgår att det viktigaste skälet till att vara medlem i Dis är att kunna köpa programmet Disgen (76 %). Andra viktiga skäl är tillgång

till Disbyt (57 %) och medlemstidningen Diskulogen (41 %). Drygt 20 % vardera har angett utbildningsmöjligheter och tillgång till rabatter på olika produkter. Övriga skäl är tillgång till historiska kartor, föreningsgemenskap och regionföreningarna. Svaren är ungefär desamma på frågan om vad som är viktigt för att man ska fortsätta vara medlem i Dis.

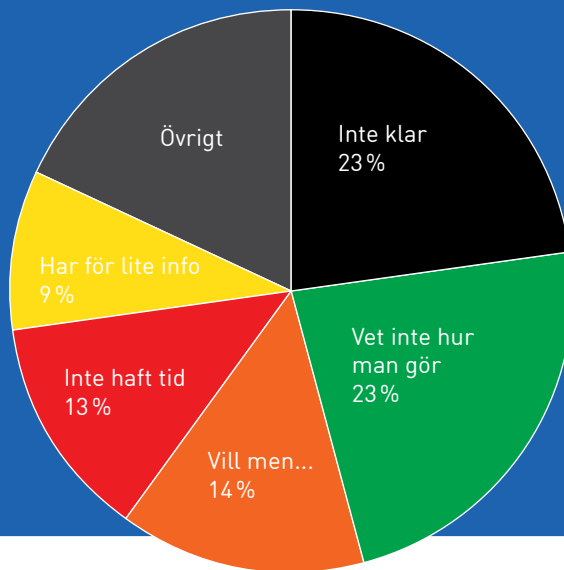
Ungefär en tredjedel har blivit medlemmar efter att ha hittat information om Dis på internet. Andra sätt är genom tips av Dis-medlem (23 %) och på släktforskningskurs (23 %). Lägst andel har blivit medlemmar genom annonser och information på Släktforskardagarna.

Av Dis produkter och tjänster känner de flesta väl till Disgen, Disbyt och Diskulogen. Hemsidan, fadderverksamheten och nyhetsbrevet är också ganska väl kända. Fördelningen avspeglas även i vilka produkter och tjänster som används och hur nöjd man är med dem.

De flesta är nöjda med hur Dis utvecklas. Många tycker det är viktigt att utvecklingen av Disgen fortsätter och att Diskulogen följer utvecklingen.

Dis produkter och tjänster

En stor andel medlemmar svarar vet ej på frågor om hur nöjd man är med Dis olika produkter och tjänster, särskilt för de man inte känner till eller använder. Undantag är fadder- och

Skäl till varför man inte skickat in ett bidrag till Disbyt.

supportverksamheten som får ett högt betyg men som få använder i någon större utsträckning.

Ungefär 75 % använder i första hand Disgen som registreringsprogram. Andra program som används är främst Min släkt och Ancestry. Disgen används framför allt för registrering av personer. Andra funktioner som används ganska mycket är ortnamnsregistret (47 %), källregistret (36 %) och utskrifter (29 %).

Drygt 60 % har inte alls utnyttjat faddersupporten när de fått problem och 6 % vet inte ens om att de finns. En tredjedel utnyttjar dem ibland och knappt en halv procent utnyttjar dem ofta. Av de som utnyttjat hjälpen har cirka tre fjärdedelar varit nöjda eller mycket nöjda.

Slutsatsen är att det behövs mer information om Dis olika produkter och tjänster, framför allt Dispos, Dis Forum, Dis Arkiv, Discount och Dis Släktforskartestamente.

Utbildningsmöjligheterna har inte så hög status, vilket kan bero på hur nära man har till de kurser som anordnas. Detta är ju i första hand regionföreningarnas fråga.

Dis regionföreningar

Ungefär 70 % av de svarande medlemmarna är också medlemmar i någon av Dis regionföreningar.

På frågan om varför man blev medlem i regionföreningen är det 45 %

som blev medlemmar automatiskt eller i samband med att de blev medlemmar i Dis. Av övriga skäl anger cirka 30 % att utbildningsmöjligheterna är det viktigaste skälet. Att man forskar inom respektive region och medlemstidningen är också viktiga skäl (24 respektive 22 %).

Medlemstidningen, utbildningsmöjligheter och att man forskar inom regionen är också de viktigaste skälen till att man stannar kvar i regionföreningen. Medlemstidningen är det man är mest nöjd med tillsammans med den information man får.

Det viktigaste skälet till att inte vara medlem i en regionförening anges vara att man föredrar att släktforska hemma (37 %). Andra skäl är att det inte finns någon verksamhet där man bor (22 %) eller att man inte vet vad regionföreningarna gör (21 %).

Svaren varierar mellan de olika regionföreningarna men eftersom antalet svar per regionförening ibland blir ganska litet, är det svårt att dra några säkra slutsatser. En slutsats är dock att även regionföreningarna bör fundera på hur de informerar om sin verksamhet. ▣

STYRELSEN

Samlat register till bouppteckningar rullas ut

Nyligen presenterade ArkivDigital flera stora personregister, *Sveriges befolkning 1950 och 1960* samt *Befolkningen i Sverige 1880–1920*. Nu kommer nästa satsning: Ett rikstäckande register till Sveriges bouppteckningar. Och från registret är det bara ett knapptryck till själva bouppteckningen. Enklare kan det inte bli!

Av Håkan Skogsjö

Bouppteckningar är en av släktforskarens viktigaste källor. De kan användas på många sätt. Försvunna barn kan spåras, osäkra släktskap bevisas och ibland ges också ledtrådar om ursprung genom att syskon till den avlidne kan omnämnas. Bouppteckningar efter barnlösa personer kan vara veritabla guldgruvor, eftersom de ofta räknar upp mängder med släktingar till den avlidne. Särskilt i äldre tid (1700-talet) kan sådana bouppteckningar lösa många gåtor för släktforskaren.

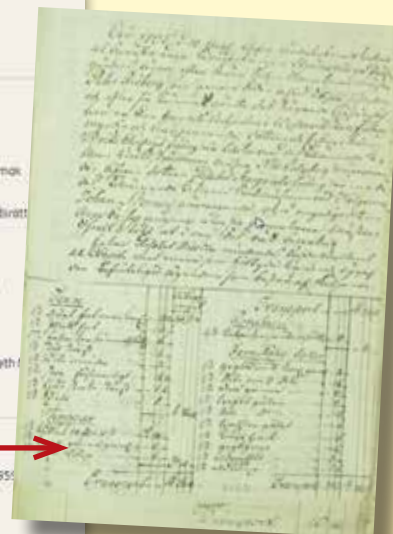
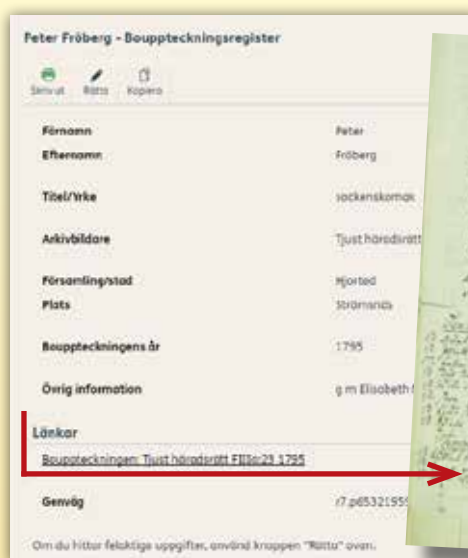
Att hitta en bouppteckning har däremot varit lite omständligt. Först gäller det att veta var vederbörande avled, sedan kolla i rätt avfotograferade personregister och med hänvisningen därifrån gå vidare till angiven volym och klicka fram rätt sida. Och om inget personregister finns, är det ännu knepigare.

Men nu blir det mycket enklare.

ArkivDigital har börjat rulla ut ett rikstäckande personregister för bouppteckningar med direktlänkar. Klicka på länken när du hittat en bouppteckning och vips visas den!

Än så länge omfattar registret bouppteckningar från Gotlands, Jön-

Det nya bouppteckningsregistret ger länkar direkt till originalkunden. Klicka och vips visas bouppteckningen. Länken finns under personuppgifterna (se röda pilen).

köpings, Kalmar, Kronobergs, Stockholms, Uppsala och Östergötlands län samt går från den äldsta bevarade bouppteckningen och vanligtvis fram till någon gång på andra halvan av 1800-talet, men ibland längre (Jönköping till 1960, som exempel).

Det nya registret byggs ut successivt, både geografiskt och tidsmässigt. Ambitionen är att det ska omfatta hela Sverige.

För att söka i registret måste du använda webbversionen av ArkivDigitals programvara. Om du inte redan har den, hämta den från: www.arkivdigital.se/online/installation

Välj *Ny registersökning* och sedan *Bouppteckningsregister* som Registerkälla. Under Avancerad sök kan du göra olika urvall ifall det behövs. Välj önskad bouppteckning i sökresultatet och klicka på länken. Voilå!

SVAR gratis – ett hot mot framtida satsningar

2016 blev ytterligare ett bra år för Arkiv-Digital. Det visar den nyligen sammanställda årsredovisningen.

Av Håkan Skogsjö

ArkivDigitals nettoomsättning ökade 2016 med 18 procent jämfört med 2015 och uppgick till 29 miljoner kronor. Bilddatabasen tillfördes över 8 miljoner nya bilder under året, vilket är rekord i företagets historia, samt mer än 50 miljoner registerposter. Antalet abonnenter ökade med ett knappt hundratal till nästan 26 000. Och resultatet förbättrades med närmare 3 miljoner kronor och blev 5,9 miljoner.

Den förstärkta ekonomin kunde tämligen omgående användas för nya

satsningar. I slutet av 2016 förvärvades flera miljoner flygbilder av främst hus och gårdar runt om i Sverige, merparten tagna från 1950-talet fram till början av 2000-talet (vilket vi tidigare berättat om i Diskulogen). En annan stor satsning är det rikstäckande personregister till bouppteckningar som nyligen började publiceras (se föregående sida).

Satsningar av denna dignitet kostar mycket pengar, inte minst därför att de kräver stora manuella insatser för att färdigställa.

Av årsredovisningen för 2016 framgår att företagets fokus nu ligger på att ytterligare förbättra ArkivDigital:

- ▶ Fortsatt digitalisering av arkivhandlingar.
- ▶ Digitalisering av annat av material, exempelvis äldre fotografier.
- ▶ Fler personregister, exempelvis utökas Befolkningen i Sverige 1880–1920 till 1860–1930.

▶ Index som gör det enklare att hitta i arkivhandlingarna.

▶ Instruktioner och hjälptexter direkt i programvaran för att underlätta forskningen, särskilt för nybörjare.

▶ Smidigare betallösningar.

▶ Utökad interaktivitet mellan ArkivDigital och forskarna men också direkt mellan forskarna.

Ett orosmoln inför framtiden för ArkivDigital är regeringens planer att göra Riksarkivets konkurrerande tjänst SVAR gratis. Ingen vet hur marknaden kommer att reagera om detta blir verklighet. Risken finns att ArkivDigitals intäkter sjunker, vilket betyder mindre pengar till framtida satsningar.

VD Mikael Karlsson anser att bästa sättet för ArkivDigital att möta en sådan förändring, är att fortsätta på den inslagna vägen.

– Vi tror att tillräckligt många är beredda att betala för den forskarupplevelse som ArkivDigital erbjuder.

En sommarsvensk idyll år 1959. Älvsnäs i Börstils socken i Roslagen med kvarn, såg och lanthandel. Bilden kommer tillsammans med flera miljoner andra flygfoton att publiceras i ArkivDigitals tjänst. Detta är möjligt tack vare den ekonomiska styrka som ArkivDigital successivt lyckats bygga upp, men som riskerar att försvagas om Riksarkivet får regeringens tillstånd att göra sin konkurrerande tjänst gratis.

Insändare

Efterlysning Mathilde C

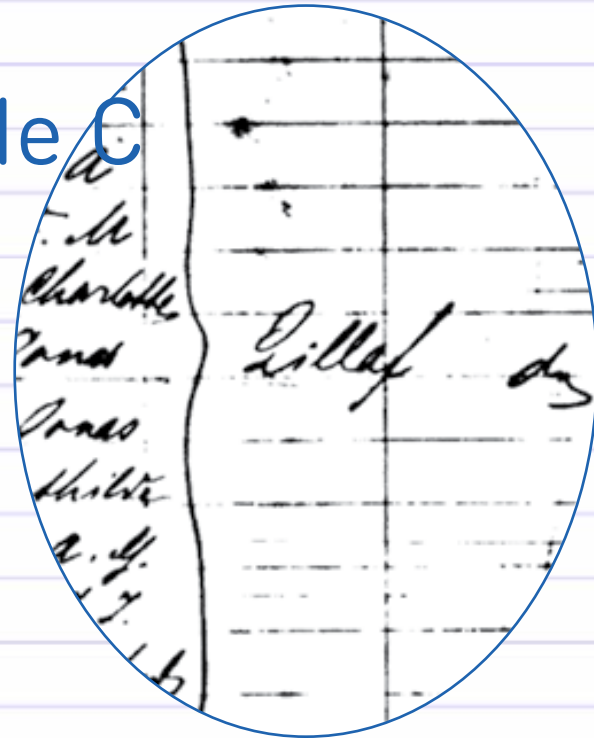
Den 7 juli 1866 avgick Allemania från Hamburg med ankomst New York 21(?) juli. Ombord fanns Mathilde Carlsson 19 år och Jonas Carlsson 25 år (hennes bror?).

På passagerarlistan finns ytterligare 10 svenskar som anges komma från samma ort. Hos Ancestry har orten tytts som "Lillaf"??

Ett konstaterat blindspår är Gillhof/Gillhov i Hackås då det är en felöversättning i Ancestry/Emigranten Populär.

Kan någon av Diskulogens läsare hjälpa mig att tyda ortnamnet?

HANS-ERIK ALMBO
MEDLEM 41818

Insändare

Angående Mathilde

Begynnelsebokstaven i den svårtydda orten är inte ett L utan ett versalt Q med den så kallade tyska skrivstilen, som motsvarar frakturstil i tryck.

Tyvärr löser väl detta knappast insändarens problem, för Qillaf som ort blir nog svårfunnet.

ERIK SYLL
MEDLEM 54650

Min gissning är att det står Qvilla. Qvilla hittas under Torsås i Kalmar län, närmare bestämt under Gullabo rote.

Mitt förslag till tydning av ortsnamnet i efterlysningen i nr 117 är Qville f (örsamling), alltså orten Kville.

Tyvärr har deras äldre böcker brunnit så det blir svårt att verifiera den vägen.

BENGT-GÖRAN NILSSON
KALIX

ELISABETH HELLDÉN
MEDLEM 5069

Medlemsbutiken

DISGEN 2016

Nytt program 750 kr
Uppgradering 300 kr

Vill man köpa en uppgradering för 300 kr krävs oavbrutet medlemskap sedan förra köpet av Disgen. Saknas oavbrutet medlemskap måste man betala 750 kr för att uppgradera sig. Specialpris 150 kr om du köpt Disgen 8.2 under perioden 1 april 2015 till 30 juni 2015. Du får Disgen 2016 gratis om du köpte Disgen 8.2 efter 1 juli 2015.

Äldre nr av Diskulogen

- 1 mån av tillgång 30 kr/nr.

Medlemmar kan beställa från Dis via webbshoppen på shop.dis.se. Vid frågor ring Dis kansli på telefon 013-149043 (måndag-torsdag kl. 9-16). Porto tillkommer på angivna priser. I webbshoppen kan du läsa mer om de olika produkterna!

SLÄKTFORSKARFÖRBUNDETS HANDBÖCKER

- Fader okänd 220 kr (Elisabeth Reuterswärd)
- Släktforska med kartor 220 kr (K-I Ångström & Björn Johansson)
- Soldatforska! 230 kr (Lars Ericson Wolke)
- Smedforska! 220 kr (Ulf Berggren)
- Vägen till dina rötter 215 kr (Ewa Nilsson)
- Anor från landsvägen 225 kr (Bo Lindwall)
- Mantalsforska 230 kr (Magnus Bäckmark)
- Släktforska med DNA 220 kr (Peter Sjölund)
- Domstolsforska 215 kr (Claes Westling)
- Källkritik och källhänvisningar 230 kr (Michael Lundholm)
- Samiska rötter 220 kr
- Vallonska rötter 230 kr
- Vad står det? 225 kr (Ulf Berggren & Elisabeth Thorsell)
- Emigrantforska på nätet 230 kr (Anna-Lena Hultman & Ted Rosvall)
- Släktforska om sjöfolk 220 kr (Eva Johansson)

NYHET!

ANDRA BÖCKER

- Släktforskares lilla faktabok 60 kr
- Släktforskares lilla faktabok 2 60 kr
- Släktforskning – vägen till din egen historia (Elisabeth Thorsell) 100 kr

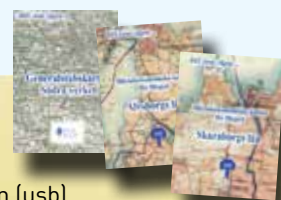
REA!

KARTOR OCH DATABASES

	kr/st
Begravda i Sverige, version 2 (dvd)	500 kr
Generalstabskarta Södra Verket (usb)	595 kr
Häradsekonomisk karta Sverige (dvd)	250 kr
Rotemannen 3 (usb)	320 kr
Svenska ortnamn (dvd)	200 kr
Sveriges befolkning 1880, 1890, 1900 eller 1970 (dvd)	500 kr
Sveriges befolkning 1910 (dvd)	530 kr
Sveriges befolkning 1980 (usb)	520 kr
Sveriges befolkning 1990 (usb)	550 kr
Sveriges dödbok 1901–2013 (dvd/usb)	
- dvd	495 kr
- usb	545 kr
Sveriges historiska stadskartor (dvd)	250 kr

KARTOR TILL DISGEN

- Generalstabskarta syd (dvd)
- Generalstabskarta nord (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Blekinge län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Hallands län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Kristianstad län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Malmöhus län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Norrbottens län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Skaraborgs län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Stockholms län (dvd/usb)
- Häradsekonomiska kartan Södermanlands län (dvd/usb)
- Häradsekonomiska kartan Uppsala län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Värmland, norra delen (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Värmland, södra delen (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Västmanland (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Älvsborgs län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Örebro län och södra Dalarna (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Östergötland (dvd)
- Sockenkartan Västernorrlands län (usb)

Pris: 250 kr per dvd-skiva. 300 kr per usb.

Funktionärer

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Sedan förra numret har
Ulrica Landmark slutat
som Mac-fadder och
Bernt Lindfors har slutat
som Disbyt-ombud.
Tack för era insatser!
Magnus Hellblom i
Lund är ny
Disgen-fadder.

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och e-post. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

- att ha tagit en säkerhetskopiering innan samtalet (e-posten)
- att följa fadderns råd på egen risk
- att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen/pc Sverige

Disgen/pc Sverige	Fadderlista i postnummerordning			
Stig Geber	Uttran	08-53030734		stig.geber@telia.com
Hans Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491		h-p.stuelten@outlook.com
Håkan René	Vällingby	0708-270131dag		hakan.rene@gmail.com
Carl-Göran Backgård	Åkersberga	076-3170127		cg@milstolpen.org
Per-Göran Olsson	Sollentuna	0705-116317		pghome57@gmail.com
Torgny Larsson	Malmö			t.larsson@tele2.se
Carl Strandberg	Malmö	070-5942775		carl.strandberg@comhem.se
Bengt Kjällerström	Lund	(070-2703944)		bengt@kj2.se
Magnus Hellblom	Lund	046-248470	0733-360102	magnus@hellblom.com
Anders Larsson	Svedala	070-7470759		anders@dis-syd.se
Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060		l.re@telia.com
Benny Olsson	Kristianstad	044-331103		olsonbenny@hotmail.com
Bo Lundgren	Sölvesborg	0735-288825		bo@delmedia.se
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333		arne@sorlov.com
Staffan Knös	Ronneby	0705-951338		1338-sek@telia.com
Christina Claeson	Göteborg	031-159538kv		ch_claeson@hotmail.com
Hans Nyman	Borås	033-254075		hansnyman@telia.com
Tomas G H Johansson	Svenljunga	0325-13631kv		tomasgh@live.se
Leif Berglund	Huskvarna	036-130797	073-6715111	leifbhva@gmail.com
Margareta Edqvist	Nässjö			margareta.edqvist@telia.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Börje Jönsson	Eksjö	070-8631217		borje.jn@gmail.com
Peter Tilly	Linköping	013-21 90 50	0703-66 00 03	peter.tilly@telia.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@telia.com
Torsten Ståhl	Norrköping	011-148066		totta.stahl@gmail.com
Elisabeth Molin	Hemse	0705-116292		elisabeth@imolin.se
Bengt Hammarström	Karlsgöta	0586-36587		b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin	Örebro	019-183830	070-3877888	jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	0735-808972	cgou.emback@gavlenet.se
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson@gavlenet.se
Staffan Bodén	Gnarps	070-5369583	070-5369583	hampus3249@gmail.com
Tony Rödén	Bollnäs	(0703-506304)		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816		bodil.orremo@gmail.com
Arne Bixo	Matfors	070-6395502		arne.bixo.dis@telia.com
Örjan Öberg	Härnösand	0611-22188	070-6534127	orjan@bakskuru.se
Peter Johansson	Örnsköldsvik	070-5648859		peter.johansson-oer@telia.com
Lennart Näslund	Örnsköldsvik	076-8480114		lennart@hsn.nu
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493		tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Curth Svedberg	Roknäs	0911-240498	070-6619907	curth.svedberg@telia.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.vennberg@telia.com

Disgen/pc Finland

Henrik Mangs	Vasa	+358-500268361kv	henrik.mangs@netikka.fi
--------------	------	------------------	-------------------------

Disgen/pc Norge

Knut Egil Hamre	Halden	+47-69176169	keh.disgen@gmail.com
Alf Christophersen	Songe	+47-37164209	alf.christophersen@medisin.uio.no

Disgen/Linux

Thomas Björk	Höör	0413-23458	tb@bytecode.se
Roy Johansson	Borås	033-7709522 0709-706170	roykleva@gotanet.com

Mac

Kerstin Bjernevik	Kista	08-7511630	kerstin.bjernevik@bredband.net
Helge Olsson	Anderslöv	0410-20002 0708-583988	unahans@telia.com
Sven Olby	Västerås	021-20494	sven.olby@telia.com
Gunilla Hermander	Hudiksvall	0650-94188	macnilla@telia.com
Kerstin Farm	Matfors	070-1770111	kerstin@farm.se

Min Släkt/pc

Elinor Elmborg	Södertälje	08-55013205	jagelli@hotmail.se
Lotta Sörensen	Sölvesborg	0760-141262	lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg	031-159538kv	kjell.crone@home.se
Annelie Lindgren Kedehag	Mölnlycke	0739-778388	petared@gmail.com
Bo Svartholm	Frösön	063-44286	bo.svartholm@gmail.com

Holger/pc

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	[070-5112847]	sven.olof.akerlund@gmail.com
Kenneth Mörk	Sala	0224-77572 073-5428471	tenchen@spray.se

Karthantering

Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060	l.re@telia.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387	torleif.bjorklund@telia.com

Disbyt-ombud (Sverige)

Carl-Olof Sahlin	Täby	08-7563314	carl-olof.sahlin@telia.com
Charlotte Börjesson	Västra Frölunda	031-478093	charlotte.borjesson@telia.com
Christer Thörn	Perstorp	0709-967687	christer@thoern.com
Donald Freij	Värnamo	0702-780885	donald@freij.se
Gunnar Bergstedt	Stockholm	0707-716906	sm0ald@comhem.se
Hans Vappula	Borås	033-150036	hans.vappula@gmail.com
Håkan Johansson	Västerås	021-22274 070-2224857	hakan.johansson.021@telia.com
Håkan Asmundsson	Linköping	013-154126	hakan@asmundsson.nu
Jerker Thorell	Uppsala	018-693620	jerker.thorell@telia.com
Kent Hektor	Ystad	0707-530201	kent.hektor@comhem.se
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721	kegubi60@gmail.com
Ragnar Dyrland-Kristiansen	Björred	070-6800992	idkare@telia.com
Rolf Eriksson	Vikingstad	013-81283 0723-628263	rolferiksson@brevet.se

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt	Stockholm	0707-716906	sm0ald@comhem.se
------------------	-----------	-------------	------------------

Dis Arkiv

c/o Bo Kleve, Solhaga 7, 582 46 Linköping	013-104 204	dis_arkiv@dis.se
---	-------------	------------------

Ordförande

Daniel Berglund

Hängestensvägen 38, 421 67 V. Frölunda,
031-443 143, 0705-244088
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg

Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
036-169 857,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Tommy Nilson

Backgatan 5, 575 35 Eksjö,
070-3031732,
tommy@betoni.se

Övriga ledamöter

Mats O Jansson

Månadsvägen 22 lgh 1201,
177 42 Järfälla, 08-58084137,
maja@cntw.com

Josefine Nilson

Brunstorpssvägen 26 A,
561 36 Huskvarna, 036-145450,
josefine@mingenealogi.se

Gunilla Kärrdahl

Kristianstadsvägen 6, 289 42 Broby
044-46715, 0705-221957
gunilla@karrdahl.se

Bo Kleve

Solhaga 7, 582 46 Linköping,
013-104 204,
bok+dis@klev.se

Karl-Ingvar Ångström

Hemmansvägen 87,
871 53 Härnösand, 0611-203 41,
karl-ingvar.angstrom@telia.com

Christina Claeson

Odinsgatan 20 B, 411 03 Göteborg
031-159538
ch_claeson@hotmail.com

Anders Lindberg

Luzernvägen 1 D, 227 38 Lund,
0708-397908,
aelindberg2004@yahoo.se

Kristina Andersson

Kvibergsvägen 7, 531 97 Lidköping,
(0510-27093kv),
foreningar.kristina@gmail.com

Valberedning

Sammanställande: **Kjell Croné**,
valberedning2017@dis.se

Vårt varma Tack

till alla er som på olika sätt
hedrat minnet av vår käre

Sture Bjelkåker

vid hans bortgång.

Tack för alla vackra blommor,
minnesgåvor samt närvaro
under begravningsdagen.

Gun med familj
Karin med familj

Gratis släktforskning

REGERINGEN FÖRESLÅR att abonnemangsavgifterna till Riksarkivets digitala forskarsal kan tas bort från och med 1 januari 2018. Anslaget höjs med 10 miljoner kronor så att cirka 100 miljoner digitala bilder med arkivinformaton blir fritt tillgängliga.

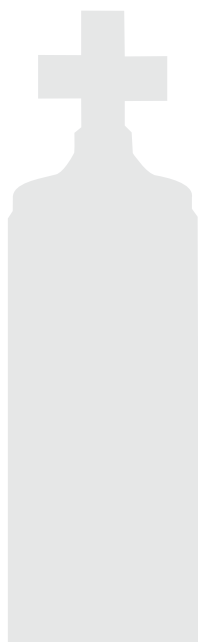
– Våra släkters historia är en del av vårt gemensamma kulturarv. Att släktforska har blivit en folkrörelse som konkretiserar och levandegör vårt kulturarv. Genom människors nyfikenhet inför sin egen bakgrund kan vi också lättare förstå och lära av vår historia, säger kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke.

Då den digitala informationen senare även görs tillgänglig som öppen, länkbar och maskinläsbar data kan den användas i andra digitala produkter och tjänster.

– Det är mycket glädjande att Riksarkivet nu får möjlighet att göra samhällets digitala arkivinformaton gratis för alla. Den blir då en del av den växande mängden öppna data från offentlig sektor. Min förhoppning är att innovatörer tar chansen och skapar bra produkter för medborgarna, säger riksarkivarien Karin Åström Iko.

www.riksarkivet.se
www.regeringen.se

Avlidna Dis-medlemmar

3060	Christer Nordin, Uppsala	26215	Finn Möller, Västerås
5736	Herbert Ornstein, Vällingby	28336	Birger Jansson, Sandviken
7753	Anders Danielsson, Södertälje	29069	Tage Vestlund, Hofors
8235	Lars Masseck, Norrhult	29074	Leif Asp, Trosa
8804	Bengt Jägdahl, Märsta	32597	Folke Danbratt, Göteborg
9701	Lisbeth Grönkvist, Helsingborg	35069	Bertil Palmgren, Järfälla
10462	Kerstin Andreasson, Laholm	35123	Ia Wolgast, Älta
11871	Eric Gustavsson, Västra Frölunda	37549	Hans Eriksson, Sveg
12374	Bo Kwick, Linköping	37690	Ragna Bergström, Östersund
12387	Sune Jonsson, Karlskoga	39194	Lars Ekdahl, Sundbyberg
13411	Anders Wolrath, Lidingö	43677	Ingalill Henriksson, Kil
13582	Ingegerd Carlsson, Skövde	45287	Håkan Melin, Vaxholm
13931	Tord Jansson, Alingsås	45657	Ulla Sallnäs-Johansson, Hammarö
13939	Sonja Sareyko, Vagnhärad	45742	Kjell Ekeröth, Långhem
14014	Evert Sverkman, Gustavsberg	47380	Birgitta Hannfors, Torshälla
14213	Bertil Jacobsson, Gävle	48409	Ann-Kristin Krondahl, Linderöd
14488	Nils Wiksander, Bodafors	49195	Erling Ohlsson, Skogås
15355	Lars Tillberg, Fjugesta	50818	Konny Pettersson, Linköping
15839	Olov Linde, Siljansnäs	52298	Alice Heideberg, Järpen
16780	Inga-Lisa Byström, Bredbyn	52740	Birgitta Persson Björklund, Varberg
17085	Iris Danielsson, Södertälje	53556	Lars Engelbrektsson, Lingham
23348	Rune Karlsson, Solna	54985	Lars-Olof Jönsson, Oskarshamn

Regionföreningarna

NORD

c/o Andersson, Hamnplan 12A,
941 61 Piteå
070-2525368
ordf_nord@dis.se
Hemsida: www.dis-nord.se
Ordf: Christian Andersson

Dis-Nord bildades den 23 oktober 2004 och omfattar de två nordligaste länen, Norrbotten och Västerbotten, som till arealen är omkring en tredjedel av Sverige. Initiativtagare till bildandet av föreningen var Folke Aili, Skellefteå.

Sommaren i norr har varit i stort sett lika som föregående år vad gäller vädret. Inte någon högsommarvärme en enda dag. Det har inte känts som att man behöver skämmas för att sitta inne och släktforska.

Verksamheten i Dis-Nord startar efter sommaruppehållet med ett styrelsemöte i Skellefteå. Ett problem för vår verksamhet här uppe i norr är de stora avstånden, vilket gör att det är svårigheter att träffas hela styrelsen. Dessutom ska vi ha kontakt med våra medlemmar och gärna rekrytera nya. Ytan vi ska verka inom är ju lika stor som en fjärdjedel av Sverige.

Vad vi närmast ser framför oss är en turné med föreläsningar om Arkiv Digital och deras nyheter. Dessutom är en ny version av Disbyt på väg som också ska lanseras bland medlemmarna.

Dis-Nord planerar också en utbildning i kartfunktionen i Disgen. Vi som ska utbildas får viss utbildning i karthanteringen under funktionsdagarna i Linköping och sedan ska vi lära våra medlemmar ute i bygderna, vilket kräver en ordentlig planering.

För mig har släktforskning blivit som en drog. Jag vill bara komma vidare och vidare. Jag har enbart hållit på lite över ett år och jag ser alltid med spänning fram emot vad nästa öde har att berätta. Min släkt finns i Östergötland och själv

bor jag i Piteå, men tack vare att jag kan släktforska på internet innebär det inga problem. Det är hur smidigt som helst. Eftersom jag också är adopterad har jag två släkter att forska om. Jag har med andra ord en hel del att leta reda på. Ännu har jag inte tagit DNA-tekniken till hjälp, men det kommer säkert så småningom. För tillfället är det tillräckligt spännande att själv få söka reda på rätt kyrkobok och att försöka hitta rätt person.

CHRISTIAN ANDERSSON

MITT

c/o Lilliesköld, Johannedalsv 150,
86337 Sundsvall,
060-155 030, ordf_mitt@dis.se
Hemsida: www.dis-mitt.se
Ordf: Rolf Lusth

Dis-Mitt startade den 15 november 1992 och har nu cirka tusen medlemmar från i huvudsak Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län.

BERGSLAGEN

c/o Strömberg, Patentgatan 15 lgh 1103,
722 26 Västerås, 070-210 19 15
ordf_bergslagen@dis.se
Hemsida: www.dis-bergslagen.se
Ordf: vakant

Dis-Bergslagen bildades i november 1995 under namnet Dis-Aros och har sitt säte i Västerås. Verksamhetsområdet omfattar hela eller delar av Västmanland, Närke, Södermanland, Uppland, Dalarna och Värmland. Vi är cirka 1600 medlemmar.

I september kommer Dis-Bergslagen (med Gun Utterström som föreläsare) att informera medlemmarna i Västerås släktforsklubb om Disgen 2016 och visa vad som är nytt i programmet och ge tips om användningen.

I oktober kommer Dis-Bergslagen att ha en gemensam aktivitet med Västerås släktforsklubb där Fredrik Mejster (som bland annat arbetar med tv-programmet Allt för Sverige) kommer att berätta om hur man får lite mer liv i de döda släktingar man forskar om.

Dessutom fortsätter våra medlemsträffar där man kan få hjälp med sin forskning i Västerås och på andra orter i vårt område.

ÖST

Anderstorpssvägen 16,
171 54 Solna,
ordf_ost@dis.se
Hemsida: www.dis-ost.se
Tf. ordf: Ingrid Mild

Dis-Öst bildades hösten 1988 och har nu cirka 3 000 medlemmar från främst Stockholms och Uppsala län. Dis-Öst bedriver en omfattande ideell verksamhet med bland annat medlemsträffar, studiebesök, kurser, kvälls- och helgforskning samt arbete med medlemstidningen DIS-Play och hemsida.

Vi står nu inför en intensiv höstsäsong. På kursprogrammet står tio kurser, varav tre helt nya: Arkiv Digital grundkurs, Disgen påbyggnadskurs mediahantering samt Gramps påbyggnadskurs händelsehantering.

Våra medlemmar får oftast rådet att först börja med en grundkurs i Windows för att få en bra grundförståelse för användningen av sin dator. Därefter kan de gå en grundkurs i användningen av ett släktforskningsprogram.

Sedan är det dags att fylla på med en eller flera påbyggnadskurser, till exempel plats/ort-, käll- eller händelsehantering. Efter genomgången grundkurs och påbyggnadskurser har man skaffat sig en god kompetens i hur man matar in uppgifter, med mera. En fortsättningskurs i

till exempel textuella eller grafiska antavlor ger kunskap i hur man tar ut uppgifterna ur släktforskningsprogrammet för att till exempel använda som underlag för en släktbok.

Höstens medlemsmöten startar onsdagen den 13 september med rapportering från släktforskardagarna i Halmstad och avslutas onsdagen den 6 december med ett föredrag om Gröna Lunds historia. Däremellan hinner vi med föredrag om så vitt skilda ämnen som "Med ångbåt från land till stad", "Industrialiseringen av Sverige" och "Fattigvården genom tiderna".

Kvälls- och HelgForsk är utmärkta tillfällen att öva på det man lärt sig på våra kurser, men också att koncentrerat arbeta med sin släktforskning. Man kan få hjälp av andra släktforskare att lösa ett knepigt problem, kanske med att tyda svårsläst text.

INGRID MILD

FILBYTER

c/o Föreningshuset
Fontänen, Västra vägen 32
582 28 Linköping,
070-282 4255, ordf_filbyter@dis.se
Hemsida: www.dis-filbyter.se
Ordf: Torbjörn Wahlström

Vadstena har länge haft en dragningskraft på släktforskare och lockar besökare från när och fjärran. Anledningen till dragningskraften är att Landsarkivet har sina lokaler i det gamla Vasaslottet vid Vätterns strand. Framför allt hittar man här kyrkoböcker från Östergötland, Småland och Öland men även många privata arkiv från gårdar, företag och institutioner. Bara domstolsarkiven kräver nästan sex kilometer hyllor.

Här kan man exempelvis leta igenom hela det gamla bilregistret från Östergötland. Det är en bra källa om du letar efter ägaren till en gammal MG sportbil som kanske står bortglömd i någon lada på landet.

Givetvis finns det även i Vadstena släktforskare och en av de mer trägna är Göran Åhäll som brukar hänga på låset när Landsarkivet öppnar på måndagsmorgonen. Göran har under åren samlat sin forskning i tretton pärmar fyllda med tättskrivna sidor med uppgifter om sina anor och har först i år börjat det digra arbetet med att registrera sin forskning i Disgen.

Göran har genom sitt trägna forskande skaffat sig stora kunskaper om arkiven i Vadstena. Dis-Filbyter anordnar därför kurser i släktforskning med Göran som lärare. Lektionerna hålls i Forskarsalen i Landsarkivet där eleverna efter teoretisk genomgång direkt startar med praktisk forskning under ledning av sin rutinerade lärare.

Göran är en av grundarna till Dis-Filbyters lokalavdelning i Vadstena. De samarbetar med ABF vid kurser och föreläsningar. Verksamheten har snabbt blivit populär och föreläsningar och kurser fyller stolarna med vetgiriga besökare. Följande föreläsningar är planerade inför höstterminen:

- 7 september kommer Bertil Olofsson att visa hur man använder Disgen.
- 5 oktober föreläser Harald Nilsson under rubriken "Fader okänd".
- 1 november berättar Ulf Frykman om DNA-forskning.
- 7 december avslutas terminen med att Göran Åhäll ger tips om hur man forskar "när kyrkoboken inte räcker till".

Ett arrangemang utöver det vanliga genomfördes den 31 maj när Vadstensektionen stod som värd för en besöksdag för ett sextiotal medlemmar från hela regionen. De kom för att få en presentation av Landsarkivet i Vadstena och vilka möjligheter som finns för forskning och vilken service man kan förvänta sig av Landsarkivets personal.

Gruppen delades upp i två delar. Ena delen av gruppen fick börja med besöket på Landsarkivet medan andra halvan vandrade genom pittoreska Vadstena till Hospitalsmuséet och Måren Skinnarens hus.

Hospitalsverksamhet har en lång tradition i Vadstena och startade redan under klostertiden. Hospitalsmuséet ger en inblick i den skrämmande värd som de intagna levde i. Muséet är inrymt i det som kallas "Stora därhuset" vilket byggdes redan 1757. Man kunde förnimma de intagnas skrik och gråt. De redskap och metoder som användes för att bota de intagna från sina sjukdomar påminner mer om avancerad tortyr än om behandling.

Då var det angenämare att få träda in i den riktiga statusvillan som Mårten Skinnare lät bygga under 1500-talet. Byggnaden uppfördes i tegel vilket var mycket ovanligt och exklusivt vid den här tiden och försågs med såväl invändig trappa som toalett.

Landsarkivet har ett omfattande material och en hel del finns digitaliserat, men långt ifrån allt. Faktiskt bara tre procent än så länge, men Claes Westling hoppas att man snart ska var uppe i fyra procent. Vid varje bord i forskarsalen finns datorer med de flesta program som vi normalt använder inom släktforskningen.

Östergötlands Arkivförbund arrangerar varje år, andra lördagen i november, ett evenemang som kallas "Arkivens dag". I

Delar av Dis-Västs styrelse i färd med att planera inför Halmstad.

år har man valt att lägga arrangemanget på Landsarkivet i Vadstena. Arkivet är öppet under lördagen 11–16 och det blir föredrag, gestaltande vandringar och utställning. Det blir en spännande och intressant dag och vi hoppas på att det blir många medlemmar i Dis som tar tillfället i akt och kommer och hälsar på i Vadstena.

BERTIL OLOFSSON

VÄST

c/o Amberntsson, Persikogatan 126,
426 56 Västra Frölunda
031-290186, ordf_vast@dis.se
Hemsida: www.dis-vast.o.se
Ordf: Ylva Amberntsson

Sommaren går mot sitt slut och Dis-Väst planerar för en höst fylld med temakvällar, DNA-caféer, deltagande i Släktforskardagen i Borås och eventuellt i Oslo. Kurser i släktforskning, Disgen och Min Släkt är inplanerade. Vi kommer också att ha öppet i lokalen ett par tisdagar i månaden på dagtid för forskning. Disgenakuten återkommer också.

CHRISTINA CLAESON

SMÅLAND

c/o Nilson, Backgatan 5,
575 35 Eksjö
ordf_smaland@dis.se
Hemsida: www.Dis-smaland.se
Ordf: Tommy Nilson

Äntligen kan jag med gott samvete återuppta min släktforskning efter en ovanlig händelserik sommar. Resandet i år blev Eksjö-Göteborg-Mallorca-Göteborg-Eksjö-Malmö-Eksjö-Boden-Eksjö. Att få vara med om dotterns bröllop i Alcudia var naturligtvis höjdpunkten. Även en liten släkträff i Boden var riktigt trevligt. Tyvärr blev det inte speciellt mycket forskande.

Höstens aktiviteter är ännu så länge ganska okända, men jag hoppas vi får tillfälle att ordna några temamöten om kartorna. Efter att noga ha gått igenom kartkurserna med Björns material känns det som om vi bör kunna hålla några enklare temamöten i ämnet. Intresset har under våren visat sig vara mycket stort.

Det lilla jag hunnit arbeta med tester av Disgen och Disbyt under sommaren gör mig allt mer övertygad om att vi inom Dis har en fantastiskt stor fördel då så många släktforskare kan påverka hur våra verktyg utformas. Jag testar kontinuerligt några andra program för att hålla mig uppdaterad. De flesta är ganska bra, en del har enstaka klara fördelar jämfört med Disgen. Övergripande tycker jag ändå vi har det bästa och något som snabbt blir bättre och bättre. En lite oväntad nyhet är att Legacy har blivit uppköpt av My Heritage. Eftersom jag ganska ingående har testat Legacy och funnit det vara ett mycket kompetent, men lite svårarbetat program blir det spännande att se hur detta utvecklas.

Dis-Småland har nu 1102 medlemmar, en ökning med 8 % sedan årsskiftet. Medelåldern är som vanligt inom släktforskningen ganska hög, men mot den bakgrunden är det trevligt att så många använder modern IT-teknik i sin släktforskning.

TOMMY NILSON

SYD

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_syd@dis.se
Hemsida: www.Dis-syd.se
Ordf: Jan Nilsson

Höstmöte

Dis Syds höstmöte arrangeras söndagen den 22 oktober kl. 13–16. Även denna gång håller vi till i Senioren på Tingshus-

gatan 2 i Hässleholm. Senioren ligger på bekvämt promenadavstånd från järnvägsstationen i Hässleholm. Från stationen tar ni till vänster på Järnväggsgatan och därefter vänder ni första gatan till höger som är Tingshusgatan.

Föredraget på årets höstmöte kallas Vad nytt i Disgen2016? Föredragshållare är Patrik Hansson, som arbetar som utvecklare hos föreningen Dis.

Efter föredraget följer ett föreningsmöte som har att ta ställning till en ändring av § 3 i föreningens stadgar om Verksamhetsår och revision. Ändringen innebär att verksamhetsberättelse och revision ska avlämnas och genomföras inom två månader efter verksamhetsårets slut. F.n. stadgas 30 dagar. Ändringen godkändes av Dis Syds årsmöte den 2 april och för att ändringen ska träda i kraft krävs dessutom ett beslut till vid föreningsmötet.

Efter föreningsmötet serveras kaffe, te och smörgås. Under höstmötet är det möjligt att träffa Dis Syds styrelse, faddrar och Disbyt-ombud som ställer upp med råd och råd. Ni kan ställa frågor till dem om Dis produkter som Disgen, Disbyt, Dispos och Dis Arkiv men även om andra släktforskningsprogram.

Information om Disgen2016

Dis Syd erbjuder släktforskarföreningar i Blekinge, södra Halland och Skåne information om Disgen 2016 och en kostnadsfri introduktion till medlemmar som har skaffat programmet. Vi kommer gärna till föreningarnas träffar och berättar om vad programmet och Dis kan erbjuda. Kontakta styrelsen eller en fadder (kontaktuppgifter finns på Dis Syds hemsida, www.dis-syd.se). På hemsidan finns också information om Dis Syds planerade utbildningar för hösten 2017.

MATS J LARSSON

Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

POSTTIDNING

B

Lär dig mer om Disgen –
läs det digitala temanumret som
finns att ladda ner från Dis webbplats.

www.dis.se/diskulogen-tema-Disgen2016

- Flaggor
- Kartor
- Ortsträdet
- Släktskap

Vi gör din släktforskning enklare.